

ЗАРЕЄСТРОВАНО

Національною комісією з цінних паперів та
фондового ринку

ЗАТВЕРДЖЕНО

Біржовою радою
Приватного акціонерного товариства
«Українська міжбанківська валютна біржа»

Рішення від «28» 10 2016 р. № 1043

Рішення від «05» Вересня 2016 р. № 7

Голова Комісії

Т.З. Хромаєв

Голова Біржової ради

О.Л. Гінзбург

П РА В И Л А
П Р О В Е Д Е Н Н Я Т О Р Г І В
У С Е К Ц І І С Т Р О К О В О Г О Р И Н К У
П Р И В А Т Н О Г О А К Ц І О Н Е Р Н О Г О Т О В А Р И С Т В А
«УКРАЇНСЬКА МІЖБАНКІВСЬКА ВАЛЮТНА БІРЖА»

(нова редакція)

З М І С Т

ПРЕАМБУЛА

ГЛОСАРІЙ

РОЗДІЛ І. ПОРЯДОК ДОПУСКУ ДО БІРЖОВИХ ТОРГІВ

- Стаття 1. Учасники біржових торгів на строковому ринку
Стаття 2. Уповноважені представники Учасників біржових торгів на строковому ринку

Стаття 3. Відповідальність

РОЗДІЛ ІІ. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

- Стаття 4. Торговельний день
Стаття 5. Зразкова форма Строкового контракту
Стаття 6. Заявки
Стаття 7. Види Заявок
Стаття 8. Зміст Заявки
Стаття 9. Подання Заявок
Стаття 10. Строк дії Заявок
Стаття 11. Порядок формування Реєстру Заявок
Стаття 12. Укладання Строкових контрактів на Торгах
Стаття 13. Порядок формування Реєстру контрактів
Стаття 14. Визначення ціни укладених Строкових контрактів
Стаття 15. Порядок дій у випадках виникнення технічних збоїв в ЕТС
Стаття 16. Запобігання маніпулюванню цінами
Стаття 17. Дії Біржі при виникненні особливих обставин
Стаття 18. Розміри платежів за послуги Біржі та порядок їх стягнення
Стаття 19. Порядок вирішення спорів
Стаття 20. Додатковий функціонал віддаленого робочого терміналу ЕТС Біржі

РОЗДІЛ ІІІ. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА СТРОКОВИМИ КОНТРАКТАМИ

- Стаття 21. Клірингові реєстри
Стаття 22. Облік зобов'язань за Строковими контрактами
Стаття 23. Облік зобов'язань по перерахуванню грошових коштів
Стаття 24. Облік зобов'язань по поверненню коштів Страхового фонду
Стаття 25. Порядок проведення клірингових сесій
Стаття 26. Порядок примусового закриття позицій
Стаття 27. Порядок виконання Опціонів
Стаття 28. Порядок виконання розрахункових Ф'ючерсних контрактів в Дату виконання
Стаття 29. Порядок виконання Ф'ючерсних контрактів з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, в Дату виконання
Стаття 30. Порядок включення зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами з поставкою з Датою виконання, що наступила, до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню
Стаття 31. Порядок оплати послуг за організацію торгівлі та сплати штрафів
Стаття 32. Звіти, що надаються Учасникам біржових торгів на строковому ринку
Стаття 33. Резервний фонд
Стаття 34. Страховий фонд
Стаття 35. Порядок використання Страхового та Резервного фондів
Стаття 36. Порядок відшкодування Страхового та Резервного фондів
Стаття 37. Порядок перерахування грошових коштів на рахунок та з рахунку Біржі
Стаття 38. Контроль за дотриманням Правил проведення торгів у Секції строкового ринку
Стаття 39. Проведення заходів щодо фінансового моніторингу
Стаття 40. Порядок розкриття інформації про діяльність Біржі та її оприлюднення

ДОДАТКИ

ПРЕАМБУЛА

Правила проведення торгів у Секції строкового ринку Приватного акціонерного товариства «Українська міжбанківська валютна біржа» (далі – Правила проведення торгів у Секції строкового ринку) розроблені відповідно до Податкового кодексу України, Законів України «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про депозитарну систему України», «Про акціонерні товариства», «Про банки і банківську діяльність», «Про захист інформації в автоматизованих системах», а також Положення про функціонування фондових бірж, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку від 22.11.2012 р. № 1688 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.12.2012 р. за № 2082/22394, Положення про вимоги до стандартної (типової) форми деривативів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.1999 № 632, Положення про порядок реєстрації змін до правил фондової біржі щодо запровадження в обіг на фондовій біржі деривативів, затвердженого рішенням Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку від 04.08.2009 № 884 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31.08.2009 за № 818/16834, нормативними документами Національної/Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку (далі - Комісія), що регламентують діяльність фондових бірж, а також Статутом Приватного акціонерного товариства «Українська міжбанківська валютна біржа».

Правила проведення торгів у Секції строкового ринку є частиною Правил Приватного акціонерного товариства «Українська міжбанківська валютна біржа» (надалі – Правила Біржі). Питання, які не врегульовані цими Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку, регулюються Правилами Біржі.

Правила проведення торгів у Секції строкового ринку встановлюють:

- особливості організації і проведення біржових торгів з метою укладання строкових контрактів;

- правила реєстрації строкових контрактів;

- порядок клірингу та розрахунків за строковим контрактам, що проводяться Біржею;

- заходи по обмеженню маніпулювання цінами;

- розклад надання послуг Біржею в Секції строкового ринку Біржі;

- порядок розгляду спорів, пов'язаних з укладанням і виконанням строкових контрактів.

Правила проведення торгів у Секції строкового ринку, а також зміни і доповнення, до них затверджуються Біржовою радою Приватного акціонерного товариства «Українська міжбанківська валютна біржа» і набирають чинності після їх реєстрації в Комісії.

Вимоги Правил проведення торгів у Секції строкового ринку обов'язкові для виконання членами Біржі-Учасниками біржових торгів на строковому ринку.

Всі додатки до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку є їх невід'ємною частиною.

ГЛОСАРІЙ

Арбітражний кодекс	дійсний Арбітражний кодекс Приватного акціонерного товариства «Українська міжбанківська валютна біржа».
Арбітражний комітет	постійно діючий орган Біржі, створюється та діє в порядку, встановленим Арбітражним кодексом, з метою розгляду і вирішення спорів, що виникають між Членами Біржі та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах згідно із законодавством та Правилами біржі.
Біржа	приватне акціонерне товариство «Українська міжбанківська валютна біржа», яке здійснює організацію торгівлі на строковому ринку, включаючи здійснення клірингу та розрахунків щодо фінансових інструментів (крім цінних паперів), які укладаються на ній. Для забезпечення режиму повної анонімності в процесі Торгів і розрахунків, та для зниження ризиків невиконання Строкових контрактів Біржа стає покупцем відносно кожного продавця та продавцем відносно кожного покупця за кожним Строковим контрактом, що укладається на Торгах.
Біржова Рада	орган, що представляє інтереси акціонерів Біржі у період між проведенням Загальних зборів акціонерів Біржі і в межах компетенції, визначеної Статутом Біржі, приймає рішення, а також контролює і регулює діяльність Правління Товариства.
Біржовий строковий контракт (Строковий контракт)	Ф'ючерсний контракт або Опціон.
Біржовий список фінансових інструментів	документ Біржі, який містить інформацію щодо фінансових інструментів, інших, ніж цінні папери, які на відповідну дату допущені до торгівлі на Біржі.
Віддалений робочий термінал ЕТС Біржі	сукупність програмних та апаратних засобів, яка забезпечує віддалений доступ учасника торгів до ЕТС Біржі, що дозволяє уповноваженому представнику учасника біржових торгів подавати, змінювати або видаляти заявки, укладати контракти, отримувати інформацію, яку розкриває Біржа, і здійснювати інші дії, необхідні для участі у торгах, у відповідності з Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку, Правилами Біржі та іншими документами Біржі.
Верхній/нижній ліміт коливань цін	встановлені для строкового контракту обмеження на ціну, що указується в поданих Заявках.
Внесок до Страхового фонду	кошти, внесені Учасником біржових торгів на строковому ринку до Страхового фонду.
Дата виконання	дата, в яку мають бути виконані зобов'язання за Строковим контрактом.
Дисциплінарний кодекс	Дійсний Дисциплінарний кодекс Приватного акціонерного товариства «Українська міжбанківська валютна біржа».
Дисциплінарний комітет	постійно діючий орган Біржі, що створюється в порядку та у складі, визначеному Дисциплінарним кодексом, та виконує функції контролю за дотриманням учасниками біржових торгів, їх уповноваженими представниками та фахівцями Біржі норм професійної діяльності і професійної етики, положень Статуту, Правил та інших документів Біржі під час проведення торгів на Біржі, застосування до порушників заходів дисциплінарного впливу.
Додаткова клірингова сесія	клірингова сесія, яка за рішенням Біржі може проводитись в ході торговельної сесії в Секції Строкового ринку в строк, встановлений рішенням Біржі.

Допуск до торгівлі фінансових інструментів	сукупність процедур щодо внесення фінансових інструментів до біржового списку фінансових інструментів.
Електронна торговельна система (ЕТС)	сукупність організаційних, технологічних та технічних засобів, що використовуються Біржею для забезпечення укладання та виконання Строкових контрактів.
Заявка	сукупність оферт на укладання Строкових контрактів з Біржею відповідно до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку. Кожна оферта, що входить до складу Заявки, є офертою на укладання одного Строкового контракту.
Зразкова форма Строкового контракту	документ Біржі, що містить типові умови Строкового контракту і зобов'язання сторін Строкового контракту.
Клієнт	особа, за дорученням і за рахунок якого Учасником біржових торгів на строковому ринку укладаються Строкові контракти на Торгах.
Клірингова сесія	частина Торговельного дня (період часу), під час якої Біржа проводить визначення взаємних зобов'язань з урахуванням їх заліку (збір, звірку, корегування інформації по Строкових контрактах), і розрахунки за ними.
Код (позначення) Строкового контракту	встановлене рішенням Біржі умовне позначення, з вказівкою якого в ЕТС подаються Заявки, спрямовані на укладання певного Строкового контракту і з використанням якого Біржею розкривається інформація про укладені на Торгах Строкові контракти.
Коригування позицій по ринку	Процедура, що здійснюється Біржею кожної клірингової сесії, по відношенню до кожної серії Ф'ючерсного контракту з метою приведення всіх відкритих позицій Учасників біржових торгів до єдиної ціни за відповідним Строковим контрактом, шляхом нарахування/списання Варіаційної маржі.
Лот	установлена Біржею мінімальна кількість фінансових інструментів, яка може бути продана чи куплена під час торговельної сесії.
Оператор ЕТС	штатний працівник Біржі, уповноважений на виконання адміністративних функцій в ЕТС.
Опціон на купівлю (колл-опціон)	фінансовий інструмент (контракт), відповідно до якого одна сторона (продавець Опціону) продає іншій стороні (покупцеві Опціону) право купити базовий актив Опціону (придбати зобов'язання покупця за Ф'ючерсним контрактом, що є базовим активом Опціону) за обумовленою ціною в майбутньому на умовах, узгоджених Зразковою формою Опціону. Продавець Опціону бере на себе зобов'язання, а покупець набуває права. Зразкова форма опціону може передбачати для сторін опціону додаткові зобов'язання по періодичній або одноразовій сплаті грошових сум залежно від зміни цін на базовий актив.
Опціон на продаж (пут-опціон)	фінансовий інструмент (контракт), відповідно до якого одна сторона (продавець Опціону) продає іншій стороні (покупцеві Опціону) право продати базовий актив Опціону (отримати зобов'язання продавця за Ф'ючерсним контрактом, що є базовим активом Опціону) за обумовленою ціною в майбутньому на умовах, визначених Зразковою формою Опціону. Продавець Опціону бере на себе зобов'язання, а покупець набуває права. Зразкова форма опціону може передбачати для сторін опціону додаткові зобов'язання по періодичній або одноразовій сплаті грошових сум залежно від зміни цін на базовий актив.
Опціон	стандартний документ, що засвідчує право придбати (продати) цінні папери (товари, кошти) на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією ціни на час укладення такого опціону або на час такого придбання за рішенням сторін контракту.

Основна клірингова сесія	клірингова сесія, яка проводиться Біржею відразу після закінчення Торгів в Секції Строкового ринку.
Позиція	сукупність Строкових контрактів однієї серії, що виникає за укладеним Учасником біржових торгів контрактом або по сумі укладених ним контрактів на купівлю (довга позиція) / продаж (коротка позиція) за відповідними Строковими контрактами.
Положення	Положення про систему заходів щодо зниження ризиків невиконання зобов'язань за строковими контрактами укладеними на Біржі (Додаток № 9 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку).
Правління Біржі	колегіальний виконавчий орган Біржі, який здійснює керівництво поточною діяльністю Біржі.
Премія Опціону	ціна, що сплачується покупцем Опціону його продавцю за набуте право скористатися Опціоном.
Припинення торгівлі фінансового інструмента	процедура виключення фінансового інструмента із біржового списку фінансових інструментів.
Резервний фонд	фонд, який Біржа формує за рахунок власних коштів відповідно до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.
Серія опціонів	сукупність Опціонів одного випуску з однаковою ціною виконання.
Страховий фонд	фонд, який формується за рахунок внесків Учасників біржових торгів на строковому ринку, відповідно до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.
Тип опціону	Опціон на купівлю (колл-опціон) або Опціон на продаж (пут-опціон).
Торговельний день	визначений Біржею період часу, протягом якого здійснюються біржові торги.
Торговельна сесія	визначений Біржею період часу Торговельного дня, протягом якого на Біржі здійснюється укладання Строкових контрактів.
Уповноважений представник Учасника біржових торгів на строковому ринку	фізична особа, яка від імені Учасника біржових торгів на строковому ринку подає Заявки та укладає Строкові контракти.
Учасник біржових торгів на строковому ринку	член Біржі, а також у випадках, передбачених законодавством України, інша особа чи державний орган, який відповідно до законодавства та Правил проведення торгів у Секції строкового ринку отримав право подавати Заявки і укладати Строкові контракти.
Ф'ючерсний контракт	стандартний документ, який засвідчує зобов'язання придбати (продати) базовий актив (товари, цінні папери, кошти та їх характеристики) у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією цін на момент укладення зобов'язань сторонами контракту.
Ціна виконання Опціону (страйк)	встановлена при укладанні Опціону ціна, за якою покупець Опціону має право купити або продати базовий актив Опціону (отримати зобов'язання покупця або продавця за Ф'ючерсним контрактом, що є базовим активом Опціону).
Член Біржі	юридична особа, яка має ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з торгівлі цінними паперами і отримала цей статус в порядку, встановленому Біржею.

Інші терміни, що вживаються в Правилах проведення торгів у Секції строкового ринку, використовуються відповідно до законодавства України, Правил Біржі, Зразкових форм Строкових контрактів.

Розділ І. ПОРЯДОК ДОПУСКУ ДО БІРЖОВИХ ТОРГІВ

Стаття 1. Учасники біржових торгів на строковому ринку

1.1. До Біржових торгів допускаються виключно Учасники біржових торгів на строковому ринку.

1.2. Статус Учасника біржових торгів на строковому ринку може отримати член Біржі, а також у випадках, передбачених законодавством України, інша особа або державний орган, інформація про яких внесена до переліку учасників біржових торгів відповідно до Правил Біржі.

1.3. Умови і порядок отримання статусу члена Біржі, права та обов'язки членів Біржі, порядок тимчасового зупинення і припинення членства на Біржі, порядок ведення Біржею переліків учасників торгів та їх уповноважених представників визначаються Правилами Біржі.

1.4. Для отримання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку членові Біржі необхідно:

1.4.1. надати заяву на отримання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку (Додаток №1 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку);

1.4.2. укласти договір на проведення операцій на строковому ринку;

1.4.3. перерахувати Внесок до Страхового фонду в порядку і розмірі, встановленим Біржею;

1.4.4. мати технічну можливість брати участь в Торгах.

1.5. При наданні члену Біржі статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку Біржа встановлює йому код Учасника біржових торгів на строковому ринку і відкриває розділи клірингових реєстрів, вказаних в статті 21 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

Код Учасника біржових торгів на строковому ринку може складатися із п'яти символів, кожний з яких може бути у вигляді цифри та/або літери латинського алфавіту. Інформація про надання членові Біржі статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку і про встановлений йому код доводиться до відома члена Біржі.

1.6. Анулювання статусу Учасників біржових торгів на строковому ринку здійснюється за рішенням Правління Біржі відповідно до підстав, передбачених Правилами Біржі.

1.7. Якщо на момент прийняття Біржею рішення про анулювання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку у Учасника біржових торгів на строковому ринку існують невиконані (неприпинені) зобов'язання за Строковими контрактами, Біржа припиняє доступ даного Учасника біржових торгів на строковому ринку до Торгів в Секції строкового ринку та застосовує до Учасника біржових торгів на строковому ринку процедури примусового закриття позицій в порядку, встановленому статтею 26 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

1.8. Анулювання статусу Учасників біржових торгів на строковому ринку здійснюється Біржею після закриття всіх розділів клірингових реєстрів, відкритих Біржею для обліку взаємних зобов'язань, що виникають між цим Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею.

1.9. Доступ Учасників біржових торгів на строковому ринку в ЕТС здійснюється Біржею за умови підписання договору, яким засвідчується доступ до біржових торгів відповідно до порядку, визначеного Правилами Біржі.

1.10. При проведенні Біржових торгів Біржа забезпечує в переглядовому режимі доступ до ЕТС державному представнику Комісії.

1.11. Учасник біржових торгів на строковому ринку має право укладати Строкові контракти:

1.11.1. від свого імені і за свій рахунок;

1.11.2. від свого імені і за рахунок Клієнта.

1.12. Учасник біржових торгів на строковому ринку реєструє свого Клієнта на Біржі після підписання з ним договору на клієнтське обслуговування (договір доручення чи договір комісії) і повідомлення про ризики, що виникають при торгівлі на строковому ринку.

1.12.1. Процедура реєстрації Клієнта Учасника біржових торгів на строковому ринку складається в наданні Учасником біржових торгів на строковому ринку на Біржу наступних документів:

- заяви на реєстрацію Клієнта у Секції строкового ринку (Додаток № 2 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку);

- повідомлення про ризики, яке підписується Клієнтом Учасника біржових торгів на

строковому ринку.

1.12.2. Крім зазначених документів Біржа має право вимагати від Учасника біржових торгів на строковому ринку надання копії договору на клієнтське обслуговування (договір доручення чи договір комісії).

1.12.3. Кожний Клієнт може знаходитися на обслуговуванні тільки у одного Учасника біржових торгів.

1.12.4. Рішення про реєстрацію Клієнта Учасника біржових торгів приймається Комісією по членству протягом 3 (трьох) робочих днів з дати надання Учасником біржових торгів всіх необхідних документів у відповідності з вимогами пунктів 1.12.1. та 1.12.2. цієї статті. У разі ненадання Учасником біржових торгів всіх необхідних документів у відповідності з вимогами пунктів 1.12.1. та 1.12.2. цієї статті, Комісія по членству протягом 3 (трьох) робочих днів з дати надання Учасником біржових торгів відповідних документів, приймає рішення про відмову в реєстрації Клієнта Учасника біржових торгів Біржа (із зазначенням причин відмови). Про рішення стосовно реєстрації Клієнта Учасника біржових торгів Біржа або відмови в реєстрації Клієнта Учасника біржових торгів Біржа (із зазначенням причин відмови) Комісія по членству сповіщає Учасника біржових торгів шляхом надання відповідного повідомлення.

1.12.5. Для відміни реєстрації Клієнта Учасник біржових торгів зобов'язаний:

- надати Біржі заяву в довільній формі про відміну реєстрації Клієнта;
- закрити всі відкриті позиції відповідного Клієнта.

1.12.6. Рішення про відміну реєстрації Клієнта Учасника біржових торгів приймається Комісією по членству протягом 3 (трьох) робочих днів з дати подання Учасником біржових торгів відповідної заяви. Про рішення Комісії по членству стосовно відміни реєстрації Клієнта Біржа сповіщає Учасника біржових торгів шляхом надання відповідного повідомлення.

1.13. У випадках, встановлених Правилами Біржі та Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку, Біржа припиняє або поновлює доступ Учасника біржових торгів та/або його Клієнта на строковому ринку до Біржових торгів.

Стаття 2. Уповноважені представники Учасників біржових торгів на строковому ринку

2.1. Учасник біржових торгів на строковому ринку бере участь в Торгах через своїх Уповноважених представників, зареєстрованих в Переліку Уповноважених представників Учасників торгів, і несе відповідальність за їх дії.

2.2. Порядок ведення переліку Уповноважених представників Учасників біржових торгів на строковому ринку встановлюється Правилами Біржі.

2.3. Учасник біржових торгів на строковому ринку зобов'язаний негайно повідомити Біржу про припинення повноважень Уповноваженого представника Учасника біржових торгів на строковому ринку і несе ризик несприятливих наслідків порушення цього обов'язку.

Стаття 3. Відповідальність

3.1. Учасник Біржових торгів на строковому ринку несе відповідальність за власні зобов'язання та зобов'язання своїх Клієнтів і повинен самостійно вести облік укладених ним Строкових контрактів та Строкових контрактів, укладених ним в інтересам своїх Клієнтів, власних зобов'язань та зобов'язань своїх Клієнтів.

3.2. Учасник біржових торгів на строковому ринку несе відповідальність перед Біржею, та своїми Клієнтами за дії своїх Уповноважених представників, що здійснюються в ЕТС.

3.3. Біржа контролює діяльність Учасників біржових торгів на строковому ринку, пов'язану з їх участю в Торгах, дотримання ними внутрішніх документів Біржі і законодавства України.

3.4. Заходи дисциплінарної дії до Учасників біржових торгів на строковому ринку у випадках порушення ними документів Біржі і вимог законодавства України визначаються Дисциплінарним кодексом Біржі.

РОЗДІЛ II. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

Стаття 4. Торговельний день

4.1. Торговельні дні встановлюються Правлінням Біржі з урахуванням вимог чинного законодавства.

4.2. Початок та закінчення торговельного дня встановлюється Правлінням Біржі з урахуванням вимог чинного законодавства.

4.3. Протягом Торговельного дня може відбуватися декілька Торговельних сесій. Момент початку і закінчення Торговельних сесій в межах одного Торговельного дня визначаються Головою Правління Біржі або уповноваженою ним особою.

4.4. Біржа за погодженням з державним представником на Біржі має право змінювати час початку та/або закінчення Торговельного дня з урахуванням вимог законодавства України. Інформація про рішення, які прийняті Біржею відповідно з цим пунктом, доводяться до відома Учасників торгів на строковому ринку не пізніше ніж за 3 (три) робочих дні до дати набуття ними чинності. Повідомлення здійснюється за допомогою ЕТС, а також шляхом розміщення відповідної інформації на веб-сайті Біржі.

4.5. У Секції строкового ринку Торги проводяться в наступному порядку:

4.5.1. Торговельна сесія. Протягом Торговельної сесії Учасники біржових торгів на строковому ринку мають право подавати Заявки, передбачені статтею 7 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку. Виконання Заявок здійснюється на принципах безперервного подвійного аукціону зустрічних Заявок.

4.5.2. Якщо Положенням передбачено проведення процедури розрахунку ринкових ризиків і визначення зобов'язань по перерахуванню Варіаційної маржі двічі в день, то Біржа проводить в ході Торговельної сесії додаткову клірингову сесію. На час її проведення Біржа зупиняє Торги. Час початку та закінчення періоду зупинення Торгів в цілях проведення додаткової клірингової сесії визначається рішенням Правління Біржі.

4.5.3. У випадку, якщо відповідно до Положення в ході Торговельної сесії виникає необхідність зміни Верхнього і Нижнього лімітів коливань цін Строкового контракту, Біржа призупиняє можливість укладання такого Строкового контракту на Торгах для зміни вказаних лімітів.

Стаття 5. Зразкова форма Строкового контракту

5.1. На Торгах можуть укладатись Ф'ючерсні контракти та Опціони.

5.2. Біржа затверджує Зразкову форму Строкового контракту, яка є частиною Правил проведення торгів у Секції строкового ринку Приватного акціонерного товариства «Українська міжбанківська валютна біржа», та реєструє її в Комісії.

5.3. Зразкова форма Строкового контракту вводиться в дію після реєстрації її в Комісії з дати, встановленої рішенням Біржі.

5.4. Інформація про введення в дію Зразкової форми Строкового контракту доводиться Біржею до відома Учасників біржових торгів на строковому ринку, шляхом публікації на веб-сайті Біржі не раніше ніж за 1 (один) Торговельний день до введення її в дію.

5.5. На умовах введеної в дію Зразкової форми Ф'ючерсних контрактів можуть укладатись Ф'ючерсні контракти з різними Датами виконання.

5.6. На умовах введеної в дію Зразкової форми Опціонів можуть укладатись Опціони з різним Видом опціонів і Серією опціонів.

5.7. Біржа має право в порядку, передбаченому законодавством та цими Правилами, внести зміни і доповнення в Зразкову форму Строкового контракту.

5.8. Можливість укладання Строкового контракту на умовах введеної в дію Зразкової форми Строкового контракту встановлюється рішенням Біржі шляхом включення такого Строкового контракту до Біржового списку фінансових інструментів.

5.8.1. Рішення Біржі про можливість укладання Ф'ючерсних контрактів повинно містити:

- Посилання на Зразкову форму Ф'ючерсного контракту;
- Дату виконання Ф'ючерсного контракту;
- Код (позначення) Ф'ючерсного контракту;
- дату першого і останнього Торговельного дня, в ході якого може бути укладений Ф'ючерсний контракт з даною Датою виконання;

- мінімальна можлива зміна ціни при подачі Заявки на укладання Ф'ючерсного контракту в ході Торгів (мінімальний крок ціни).

5.8.2. Рішення Біржі про можливість укладання Опціонів повинно містити: посилання на Зразкову форму Опціону;

- тип опціону;
- дату закінчення Строку дії;
- ціну виконання опціону (страйк);
- код (позначення) Опціону;
- код (позначення) Ф'ючерсного контракту, який є базовим активом Опціону (вказується лише для Опціонів, базовим активом яких є Ф'ючерсний контракт);
- дату першого і останнього Торговельного дня, в ході якого може бути укладений Опціон з даним Видом опціонів і Серією опціонів;
- мінімальна можлива зміна ціни при подачі Заявки на укладання Опціону в ході Торгів (мінімальний крок ціни).

5.9. Рішенням Біржі про можливість укладання Строкового контракту може встановлюватись особливості порядку виконання Строкових контрактів згідно статті 17 цих Правил.

Стаття 6. Заявки

6.1. Строкові контракти на Торгах укладаються на підставі Заявок.

6.2. Дві Заявки на укладання Строкового контракту вважаються зустрічними, а одна з них зустрічною по відношенню до іншої згідно Правил проведення торгів у Секції строкового ринку, якщо одночасно виконуються наступні умови:

- одна із Заявок є Заявкою на купівлю, а інша - Заявкою на продаж;
- вказані Заявки містять однаковий Код (позначення) Строкового контракту;
- ціна в Заявці на купівлю перевищує або дорівнює ціні в Заявці на продаж.

6.2.1. Для адресних Заявок додатковою умовою визнання їх зустрічними є збіг, для кожної Заявки з пари Заявок, Учасника біржових торгів на строковому ринку, що подав Заявку, з Учасником біржових торгів на строковому ринку, якому адресована Заявка.

6.3. Заявки, які адресовані (інформація про які розкривається) всім учасникам біржових торгів, визнаються безадресними. Всі інші заявки - визнаються адресними.

Інформація про подану адресну Заявку доводиться лише до Учасника біржових торгів на строковому ринку, якому адресована Заявка.

Стаття 7. Види Заявок

7.1. На Строковому ринку використовуються наступні види Заявок:

- ринкова Заявка - пропозиція укласти вказану кількість Строкових контрактів за найкращою ціною, яка є в даний момент часу на торгах;
- лімітна Заявка - розпорядження укласти визначену кількість Строкових контрактів за ціною, зазначеною в Заявці або за найкращою ціною.

7.2. Заявка може допускати як повне, так і часткове виконання, тобто укладання на її підставі одного або декількох контрактів, предметом якої (яких) є кількість Строкових контрактів, що не перевищує в сумі кількість Строкових контрактів, зазначену в Заявці.

7.2.1. Заявка визнається такою, що не допускає часткового виконання, якщо на підставі такої Заявки може бути укладений лише один або декілька контрактів тільки на всю кількість Строкових контрактів, що зазначена в Заявці.

Якщо Заявка виконана частково, її виконана частина видаляється з торгового простору.

7.2.2. Заявка миттєвого виконання підлягає виконанню у момент її подання, і у випадку її невиконання у вказаний момент негайно видаляється з числа виставлених заявок.

Заявками миттєвого виконання є ринкова заявка та заявка, що не допускає часткового виконання.

Стаття 8. Зміст Заявки

8.1. Заявка повинна містити наступні реквізити:

1) код Учасника біржових торгів на строковому ринку, що подав Заявку, та код клієнта, в інтересах якого Учасник торгів подав заявку (унікальний номер клієнта);

- 2) вид Заявки (адресна / безадресна);
- 3) код Учасника біржових торгів на строковому ринку, якому адресована Заявка (вказується, якщо Заявка є адресною);
- 4) реквізити (Код, позначення) Строкового контракту, щодо якого подано Заявку;
- 5) кількість Строкових контрактів, які можуть бути укладені на підставі Заявки (кількість ofert на укладання Строкових контрактів);
- 6) ціну;
- 7) напрямок Заявки (Заявка на купівлю або Заявка на продаж).

8.2. Заявка може також містити дату закінчення строку дії Заявки (строку, встановленого для акцепту ofert, складових Заявки).

8.2.1. Заявка може також містити інші умови, які можуть відрізнятися в залежності від специфіки конкретного виду Строкового контракту.

8.3. Невиконана Заявка може бути відкликана Учасником біржових торгів на строковому ринку в порядку, встановленому Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

8.4. Ціна, вказана в Заявці, є пропозицією укласти Строкові контракти за ціною, вказаною в Заявці, або за вигіднішою ціною, яка визначається відповідно до статті 14 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

Стаття 9. Подання Заявок

9.1. Учасники біржових торгів на строковому ринку подають Заявки шляхом заповнення у Віддаленому робочому терміналі ЕТС Біржі Уповноваженим представником Учасника біржових торгів на строковому ринку форми (реквізитів) Заявки і відправки її в ЕТС.

9.2. Біржа негайно реєструє подану Учасником біржових торгів на строковому ринку Заявку в Реєстрі Заявок, за винятком наступних випадків:

- 1) припинений доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку до Торгів в Секції строкового ринку;
- 2) Заявка подана з порушенням вимог до змісту Заявки, встановлених Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку;
- 3) Заявка є зустрічною по відношенню до раніше поданої Заявки;
- 4) Ціна, вказана в Заявці, поданій з метою укладання Строкового контракту, вища за Верхній ліміт коливань цін або нижча за Нижній ліміт коливань цін, встановлених для даного Строкового контракту;
- 5) Заявка подана в період зупинення Торгів;
- 6) не дотримується визначена Положенням умова забезпеченості зобов'язань за Строковими контрактами, які враховуватимуться після укладання Строкових контрактів на підставі даної Заявки і раніше поданих Заявок.

9.3. Заявка вважається поданою з моменту її реєстрації в Реєстрі Заявок.

9.4. Зареєстрована Біржею Заявка Учасника біржових торгів на строковому ринку є згодою цього Учасника біржових торгів на строковому ринку укласти і виконати Строкові контракти відповідно до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

9.5. Вилучення Заявки (вилучення ofert, складових Заявки) здійснюється Учасником біржових торгів на строковому ринку з використанням Віддаленого робочого терміналу ЕТС Біржі шляхом заповнення відповідної Заявки і відправки її в ЕТС.

9.6. В разі зупинення Торгів Учасники біржових торгів на строковому ринку мають можливість вилучати раніше подані Заявки.

Стаття 10. Строк дії Заявок

10.1. Заявка, що не містить дату закінчення строку дії Заявки, діє до її повного (або часткового) виконання, або до її вилучення, або до закінчення Торговельної сесії поточного Торговельного дня.

10.2. Заявка перестає діяти, якщо призупинений доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку до Торгів в Секції строкового ринку.

10.3. Заявка, подана з метою укладання Строкового контракту, перестає діяти в разі, якщо після закінчення клірингової сесії ціна, вказана в Заявці на купівлю, вища за Верхній ліміт коливань цін, встановлений для такого Строкового контракту або ціна, вказана в Заявці на продаж, нижча за Нижній ліміт коливань цін, встановлених для такого Строкового контракту.

10.4. Заявка перестає діяти, якщо після закінчення клірингової сесії не дотримується визначена Положенням умова забезпеченості зобов'язань за Строковими контрактами, які враховуватимуться після укладання Строкових контрактів на підставі даної Заявки і раніше поданих Заявок.

Стаття 11. Порядок формування Реєстру Заявок

11.1. Біржа формує і веде Реєстр Заявок.

11.2. Реєстр Заявок містить:

- 1) ідентифікаційний номер Заявки;
- 2) найменування та код Учасника торгів, який подав Заявку;
- 3) код клієнта, в інтересах якого Учасник торгів подав заявку (унікальний номер клієнта);
- 4) реквізити (Код, позначення) Строкового контракту, щодо якого подано Заявку;
- 5) кількість Строкових контрактів, які можуть бути укладені на підставі Заявки (кількість ofert на укладання Строкових контрактів);
- 6) ціну;
- 7) вид Заявки (Заявка на купівлю або Заявка на продаж);
- 8) дату і час реєстрації Заявки;
- 9) дату і час виконання (повного/часткового) або вилучення Заявки;
- 10) результат подання Заявки (виконана повністю, виконана частково, вилучена).

11.3. У випадку, якщо Заявка виконана частково, її невиконана частина залишається в Реєстрі Заявок з тим самим ідентифікаційним номером Заявки, ціною, датою і часом реєстрації Заявки.

Стаття 12. Укладання Строкових контрактів на Торгах

12.1. Подання Учасником біржових торгів на строковому ринку заявки означає, що Учасник торгів подав, а Біржа отримала ofertу на укладення контракту відповідно до цих Правил.

12.2. В момент подання зустрічної Заявки по відношенню до поданої Заявки, Біржа зобов'язана прийняти (акцептувати) ofertу, зроблені шляхом подання вказаних Заявок.

12.3. Біржа акцептує ofertу, які зробили Учасники біржових торгів на строковому ринку, шляхом направлення їм відповідного повідомлення (акцептів) з вказівкою кількості ofert, що акцептуються та ціною укладених Строкових контрактів. Вказані повідомлення не є заявками. При цьому кількість ofert (укладених Строкових контрактів), що акцептуються, вказана в повідомленнях, що направляються Біржею Учасникам біржових торгів на строковому ринку, що подали зустрічні Заявки, дорівнює меншій кількості Строкових контрактів з вказаних в таких Заявках. Ціна Строкових контрактів, укладених на підставі зустрічних Заявок, визначається в порядку, встановленому статтею 14 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

12.4. Повідомлення Біржі про акцептування ofert, зроблених Учасниками біржових торгів на строковому ринку, направляються Учасникам біржових торгів на строковому ринку через Віддалений робочий термінал ЕТС Біржі. Момент надходження такого повідомлення вважається моментом укладання контракту Біржі з ними.

12.5. В ході проведення процедури примусового закриття позицій Учасника біржових торгів на строковому ринку, Біржа має право прийняти (акцептувати) усі або частину ofert, зроблених за допомогою подання Заявки, відносно якої відсутня зустрічна Заявка. При цьому Строкові контракти укладаються за ціною, вказаною в Заявці, кількість укладених Строкових контрактів дорівнює кількості ofert, що акцептуються.

Порядок проведення процедури примусового закриття позицій визначений статтею 26 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

12.6. Біржа укладає Строкові контракти з Учасниками біржових торгів на строковому ринку виключно для цілей:

- забезпечення режиму повної анонімності в процесі Торгів і розрахунків за Строковими контрактами, укладеними на Торгах;
- зниження ризиків невиконання Строкових контрактів, укладених на Торгах.

12.7. Усі Строкові контракти, укладені, на Торгах вважаються укладеними в м. Києві.

Стаття 13. Порядок формування Реєстру укладених контрактів

13.1. Біржа реєструє Строкові контракти, укладені на Торгах, в Реєстрі укладених контрактів.

13.2. Реєстрація Строкових контрактів здійснюється Біржею по мірі їх укладання.

13.3. Реєстр укладених контрактів містить:

- 1) ідентифікаційний номер запису Реєстру контракту (реєстраційний номер контракту);
- 2) ідентифікаційний номер Заявки, на підставі якої укладені Строкові контракти;
- 3) дату і час реєстрації Строкових контрактів;
- 4) коди учасників торгів, які уклали Строкові контракти;
- 5) коди клієнтів учасників торгів, за рахунок яких укладені Строкові контракти;
- 6) Код (позначення) Строкового контракту (реквізити Строкового контракту);
- 7) Інформацію про те, що Строкові контракти укладені на підставі адресної або безадресної Заявки;
- 8) ціну укладених Строкових контрактів;
- 9) кількість укладених Строкових контрактів.

13.4. Окрім передбачених пунктом 13.3 цієї статті відомостей, Біржа має право включати в Реєстр укладених контрактів інші відомості.

Стаття 14. Визначення ціни укладених Строкових контрактів

14.1. При укладанні Строкових контрактів на підставі зустрічних Заявок, Строкові контракти укладають за ціною, вказаною в раніше поданій Заявці.

14.2. За наявності в Реєстрі Заявок декількох поданих Заявок, зустрічних по відношенню до нової Заявки, Строкові контракти укладаються на підставі Заявки (Заявок), що містять найбільш вигідну для нової Заявки ціну.

14.2.1. Найбільш вигідною ціною для нової Заявки на продаж є найбільша з цін в раніше поданих Заявках на купівлю.

14.2.2. Найбільш вигідною ціною для нової Заявки на купівлю є найменша з цін в раніше поданих Заявках на продаж.

14.3. Якщо зустрічні по відношенню до новоподаної Заявки містять однакові ціни, вони виконуються в порядку їх реєстрації в Реєстрі Заявок.

Стаття 15. Порядок дій у випадках виникнення технічних збоїв в ЕТС

15.1. Біржа, діючи розумно і передбачливо, приймає заходи, необхідні для профілактики і недопущення виникнення технічних збоїв в ЕТС.

15.2. В разі виявлення Біржею обставин, що з'явилися в результаті технічного збою і що роблять неможливим продовження надання послуг, пов'язаних з організацією торгівлі, Біржа фіксує факт і час технічного збою в Журналі технічних збоїв, припиняє Торги і негайно приймає заходи, направлені на:

- виявлення і усунення причин, що викликали технічний збій;
- усунення технічних наслідків збоїв;
- забезпечення збереження інформації, що знаходиться в ЕТС, і відновлення інформації, втраченої в результаті технічного збою.

15.3. В разі технічного збою, що робить неможливим роботу окремого Уповноваженого представника Учасника біржових торгів на строковому ринку, причини збою усуваються силами і засобами Учасника біржових торгів на строковому ринку, якщо збої виникли по незалежних від Біржі причинах, в інших випадках – силами і засобами Біржі.

15.4. При неможливості оперативного усунення збоїв Уповноважений представник Учасника біржових торгів на строковому ринку за допомогою телефонного зв'язку може надати Біржі заяву на вилучення поданих ним Заявок. Не пізніше ніж на наступний день, після дня надання заявки по телефону, вказана заява спрямовується на Біржу в письмовій або електронній формі. Оператор ЕТС протягом 5 (п'яти) хвилин після отримання заяви по телефону здійснює вилучення Заявок, поданих цим Уповноваженим представником Учасника біржових торгів на строковому ринку, з ЕТС.

15.5. При виявленні збоїв в ЕТС Оператор ЕТС має право прийняти рішення про зупинення Торгів, про що Уповноважені представники Учасників біржових торгів на строковому

ринку сповіщаються з використанням ЕТС або іншого доступного способу. Після відновлення працездатності ЕТС Торги поновлюються.

15.6. Якщо протягом 60 (шістдесяти) хвилин відновити працездатність ЕТС не є можливим, Оператор ЕТС має право прийняти рішення про дострокове припинення Торгів. Дане рішення доводиться до відому всіх Учасників біржових торгів на строковому ринку з використанням ЕТС або іншого доступного способу.

15.7. Незважаючи на наявність технічного збою, Біржа не несе відповідальності перед Учасником біржових торгів на строковому ринку і його Клієнтами за упущену вигоду і інші витрати Учасника біржових торгів на строковому ринку і його Клієнтів.

Стаття 16. Запобігання маніпулюванню цінами

16.1. Учасник біржових торгів на строковому ринку не має права маніпулювати цінами, що складаються на Торгах.

16.2. Біржа приймає заходи по обмеженню маніпулювання цінами на Біржі в цілях:

- попередження і запобігання різкому денному підвищенню або пониженню рівня цін;
- попередження і запобігання штучному завищенню або заниженню цін, змови або поширення неправдивих чуток з метою дії на ціни.

16.3. З метою запобігання штучному завищенню або заниженню цін, змови або поширення неправдивих чуток, які можуть впливати на ціни Біржа здійснює наступні заходи:

- здійснює контроль за поданими Заявками і Строковими контрактами, що укладаються на Торгах;
- здійснює аналіз поданих Заявок і укладених Строкових контрактів за підсумками Торгів в цілях визначення фактів можливого штучного завищення або заниження цін, змови з метою штучного завищення або заниження цін;
- проводить перевірки фактів можливого штучного завищення або заниження цін, можливої змови з метою штучного завищення або заниження цін, поширення неправдивих чуток з метою дії на ціни Строкових контрактів, що укладаються на Торгах;
- припиняє або зупиняє Торги у випадках, встановлених законодавством України і Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку;
- проводить дисциплінарні розслідування і застосовує до Учасників біржових торгів на строковому ринку дисциплінарні заходи, передбачені Дисциплінарним кодексом Біржі.

16.4. При проведенні перевірок фактів можливого штучного завищення або заниження цін, можливої змови з метою штучного завищення або заниження цін, поширення неправдивих чуток з метою дії на ціни Строкових контрактів, що укладаються на Торгах, Біржа має право вимагати від Учасників біржових торгів на строковому ринку надати інформацію і документи, які прямо або опосередковано стосуються відповідних Заявок або укладених Строкових контрактів, зокрема:

- пояснення Уповноважених представників Учасників біржових торгів на строковому ринку у зв'язку з поданням відповідних Заявок і укладанням відповідних Строкових контрактів;
- копії доручень Клієнта, на підставі яких були подані відповідні Заявки і укладені Строкові контракти (якщо відповідні Заявки були подані за дорученням Клієнта);
- копію договору з Клієнтом, на підставі якого подані відповідні доручення (якщо відповідні Заявки були подані за дорученням Клієнта);
- пояснення Клієнта у зв'язку з подачею доручень на укладання відповідних Строкових контрактів (якщо відповідні Заявки були подані за дорученням Клієнта);
- завірені в установленому порядку копії документів, підтверджуючих повноваження посадових осіб Учасника біржових торгів на строковому ринку на підпис від його імені запитуваних документів, а також документи, підтвердуючі зразки підписів таких посадових осіб.

Стаття 17. Дії Біржі при виникненні особливих обставин

17.1. Можливість укладання Строкових контрактів на Торгах припиняється / зупиняється у випадках, передбачених нормативними актами Комісії і Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

17.2. При виникненні обставин непереборної сили, а також обставин, які призводять до суттєвої зміни умов, що впливають на можливість укладання і виконання певних Строкових контрактів, Біржа має право прийняти рішення про:

- про зупинення можливості укладання на Торгах цих Строкових контрактів на строк не більше 3 (трьох) Торговельних днів;
- про зміну умов цих Строкових контрактів, перерахованих в пункті 17.3.

17.3. Біржа має право змінити наступні умови Строкових контрактів:

- дату останнього Торговельного дня, в ході якого може бути укладений Строковий контракт;
- Дату виконання Ф'ючерсного контракту;
- дату закінчення Строку дії Опціону;
- встановити Ціну виконання Ф'ючерсного контракту в порядку, відмінному від порядку, який встановлений Зразковою формою Ф'ючерсного контракту.

17.3.1. Наслідки внесення змін в умови Строкових контрактів встановлюються Зразковою формою Строкового контракту.

17.4. Біржа не пізніше ніж за 3 (три) робочі дні з моменту зупинення можливості укладання на Торгах Строкових контрактів проводить перевірку наявності обставин вказаних в пункті 17.2 цієї статті, достовірність джерел інформації, підтверджуючих дію цих обставин, і приймає рішення:

- про зупинення можливості укладання на Торгах даних Строкових контрактів на триваліший строк;
- про поновлення або про припинення можливості укладання на Торгах вказаних Строкових контрактів;
- про зміну умов цих Строкових контрактів, перерахованих в пункті 17.3.

17.5. Інформація про рішення, прийняті Біржею відповідно до пунктів 17.2 і 17.4 цієї статті, надається до Комісії та доводиться до відома Учасників біржових торгів на строковому ринку шляхом публікації на Сайті Біржі не менш, ніж за 1 (один) Торговельний день до набрання чинності вказаних рішень.

Стаття 18. Розміри платежів за послуги Біржі та порядок їх стягнення

18.1. Розмір біржового збору за реєстрацію Строкових контрактів встановлюється Збірником тарифів Біржі.

18.2. Порядок сплати біржового збору за реєстрацію Строкових контрактів визначений статтею 31 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

Стаття 19. Порядок вирішення спорів

19.1. Спори, пов'язані з укладанням і виконанням Строкових контрактів, підлягають розгляду Арбітражним комітетом Біржі.

19.2. Порядок діяльності Арбітражного комітету Біржі визначається Арбітражним кодексом Біржі.

Стаття 20. Додатковий функціонал віддаленого робочого терміналу ЕТС Біржі

20.1. Біржею може бути забезпечена можливість подання Учасниками біржових торгів на строковому ринку Заяв на повернення грошових коштів за допомогою віддаленого робочого терміналу ЕТС Біржі.

РОЗДІЛ III. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА СТРОКОВИМИ КОНТРАКТАМИ

Стаття 21. Клірингові реєстри

21.1. Для обліку зобов'язань, що виникають між Учасниками біржових торгів на строковому ринку та Біржею з укладених Строкових контрактів та Положення, Біржа використовує наступні клірингові реєстри:

- реєстр обліку позицій;
- грошовий реєстр;
- реєстр обліку Внесків до Страхового фонду.

21.2. Реєстр обліку позицій - кліринговий реєстр, в якому враховуються Строкові контракти, укладені між Учасниками біржових торгів на строковому ринку та Біржею і не припинені в порядку, що передбачений Положенням.

21.3. Грошовий реєстр - кліринговий реєстр, в якому у випадках, встановлених Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку, враховуються зобов'язання по перерахуванню грошових коштів, що виникають між Учасниками біржових торгів на строковому ринку та Біржею.

21.4. Реєстр обліку Внесків до Страхового фонду - кліринговий реєстр, в якому враховується зобов'язання Біржі по перерахуванню (поверненню) Учасникам біржових торгів на строковому ринку грошових коштів - Внесків до Страхового фонду.

21.5. Значення, що враховуються в розділах клірингових реєстрів, підлягають відображенню в звітах Біржі, які надаються Учасникам біржових торгів на строковому ринку відповідно до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

21.6. Закриття розділів клірингових реєстрів можливе тільки при нульовому значенні, що враховується на такому розділі клірингового реєстру.

Стаття 22. Облік зобов'язань за Строковими контрактами

22.1. В розділі реєстру обліку позицій Біржею враховуються:

- код (позначення) Строкового контракту;
- кількість Строкових контрактів, що мають цей код (позначення).

22.2. Кількість Строкових контрактів враховується в залежності від того покупцем або продавцем за даними Строковим контрактам є Учасник біржових торгів на строковому ринку.

Кількість Строкових контрактів враховується із знаком «мінус», якщо Учасник біржових торгів на строковому ринку є продавцем, і без знаку «мінус» - якщо покупцем.

22.3. Укладені Строкові контракти підлягають обліку в розділі реєстру обліку позицій, код якого був вказаний Учасником біржових торгів на строковому ринку в Заявці на укладання вказаного Строкового контракту.

22.4. Ф'ючерсні контракти, які укладені в результаті виконання Опціону, базовим активом якого є цей Ф'ючерсний контракт, підлягають обліку в розділі реєстру обліку позицій, в якому враховувалися відповідні Опціони.

22.5. При укладанні Строкового контракту, за яким Учасник біржових торгів на строковому ринку є покупцем (продавцем), Біржа враховує Строковий контракт в розділі реєстру обліку позицій таким чином:

- якщо в розділі реєстру обліку позицій не враховуються Строкові контракти з таким самим кодом, то Біржа починає враховувати такі Строкові контракти, за якими Учасник біржових торгів на строковому ринку є покупцем (продавцем) в відповідному розділі реєстру обліку позицій;
- якщо в розділі реєстру обліку позицій враховуються Строкові контракти, за якими Учасник біржових торгів на строковому ринку є покупцем (продавцем), з таким самим кодом, як код Строкових контрактів, укладених раніше, то кількість Строкових контрактів, що враховуються в розділі реєстру обліку позицій, збільшується на кількість укладених Строкових контрактів.

22.5.1. При обліку в розділі реєстру обліку позицій Строкового контракту, за яким Учасник біржових торгів на строковому ринку є покупцем, значення, що враховується в розділі реєстру обліку позицій, збільшується на одиницю.

22.5.2. При обліку в розділі реєстру обліку позицій Строкового контракту, за яким

Учасник біржових торгів на строковому ринку є продавцем, значення, що враховується в розділі реєстру обліку позицій, зменшується на одиницю.

Стаття 23. Облік зобов'язань по перерахуванню грошових коштів

23.1. В розділах грошового реєстру Біржею враховується або кредиторська заборгованість Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку, що відображає зобов'язання Біржі по перерахуванню грошових коштів Учасникові біржових торгів на строковому ринку, або дебіторська заборгованість Учасника біржових торгів на строковому ринку перед Біржею, що відображає зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів Біржі. Дебіторська заборгованість враховується із знаком «мінус», кредиторська – без знаку «мінус».

23.2. Біржа враховує свої зобов'язання по перерахуванню грошових коштів Учасникові біржових торгів на строковому ринку (зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів Біржі) в розділі грошового реєстру, що виникли за Строковим контрактом або з Положення таким чином:

- якщо в розділі грошового реєстру враховується нульове значення, то Біржа починає враховувати кредиторську (дебіторську) заборгованість в розділі грошового реєстру в об'ємі зобов'язання, що виникло;
- якщо в розділі грошового реєстру враховується кредиторська (дебіторська) заборгованість, то розмір даної кредиторської (дебіторської) заборгованості збільшується на об'єм зобов'язання, що виникло;
- якщо в розділі грошового реєстру враховується дебіторська (кредиторська) заборгованість, зобов'язання, що виникло у Біржі по перерахуванню грошових коштів Учасникові біржових торгів на строковому ринку (зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів Біржі), взаємозаліковується з вимогою Біржі до Учасника біржових торгів на строковому ринку (Учасника біржових торгів на строковому ринку до Біржі) про перерахування грошових коштів, що враховується в даному розділі грошового реєстру, в порядку, визначеному Положенням.

23.2.1. При обліку в розділі грошового реєстру зобов'язання Біржі по перерахуванню грошових коштів Учасникові біржових торгів на строковому ринку значення, що враховується в розділі грошового реєстру, збільшується на об'єм вказаного зобов'язання.

23.2.2. При обліку в розділі грошового реєстру зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів Біржі значення, що враховується в розділі грошового реєстру, зменшується на об'єм вказаного зобов'язання.

Стаття 24. Облік зобов'язань по поверненню коштів Страхового фонду

24.1. В розділах реєстру обліку Внесків до Страхового фонду Біржею враховується кредиторська заборгованість Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку, що відображає зобов'язання Біржі по перерахуванню (поверненню) Учасникові біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, які є Внеском до Страхового фонду цього Учасника біржових торгів на строковому ринку.

24.2. Порядок виникнення і припинення зобов'язань по перерахуванню (поверненню) Учасникам біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, які є Внеском до Страхового фонду даних Учасників біржових торгів на строковому ринку, визначений статтею 34 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

24.3. Біржа враховує зобов'язання, яке виникло у неї по перерахуванню (поверненню) Учасникові біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, які є Внеском до Страхового фонду даного Учасника біржових торгів на строковому ринку, в розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду таким чином:

- якщо в даному розділі враховується нульове значення, то Біржа починає враховувати свою кредиторську заборгованість перед Учасником біржових торгів на строковому ринку в об'ємі зобов'язання, яке виникло;
- якщо в даному розділі грошового реєстру враховується кредиторська заборгованість Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку, то розмір даної кредиторської заборгованості збільшується на об'єм зобов'язання, яке

виникло.

24.3.1. Значення, що враховується в розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду, збільшується на об'єм зобов'язання, яке виникло у Біржі по перерахуванню (поверненню) Учасникові біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, які є Внеском до Страхового фонду цього Учасника біржових торгів на строковому ринку.

Стаття 25. Порядок проведення клірингових сесій

25.1. У кожен Торговельний день Біржа проводить основну клірингову сесію і може проводити додаткову клірингову сесію у випадку, якщо Біржовою радою прийнято рішення про проведення процедури розрахунку ринкових ризиків і визначення зобов'язань по перерахуванню Варіаційної маржі двічі в день.

25.1.1. У випадку прийняття Біржовою радою рішення про проведення додаткових клірингових сесій, Біржа направляє Учасникам біржових торгів на строковому ринку відповідне повідомлення. Зазначене повідомлення направляється Біржею в строк не пізніше ніж за 15 (п'ятнадцять) календарних днів до дати початку проведення Біржею додаткових клірингових сесій.

25.2. В ході додаткової клірингової сесії Біржа:

- 1) здійснює облік в розділах реєстру обліку позицій зобов'язань, що виникли в результаті виконання Опціонів, по яким здійснена вимога прав покупця Опціону;
- 2) змінює облік зобов'язань за Строковими контрактами в розділах реєстру обліку позицій при проведенні процедури примусового закриття позицій;
- 3) визначає нові значення параметрів системи заходів щодо зниження ризиків невиконання Строкових контрактів;
- 4) визначає зобов'язання по перерахуванню Варіаційної маржі і враховує їх в розділах грошового реєстру;
- 5) за Опціонами, укладеними в період часу з моменту закінчення попередньої і до моменту початку поточної клірингової сесії, враховує зобов'язання по перерахуванню Премії в розділах грошового реєстру;
- 6) враховує в розділах реєстру обліку позицій Строкові контракти, укладені в період часу з моменту закінчення попередньої і до моменту початку поточної клірингової сесії і достроково припиняє Строкові контракти в порядку передбаченому Положенням;
- 7) враховує в розділах грошового реєстру інші, окрім вказаних в підпунктах 4), 5) цього пункту, зобов'язання по перерахуванню грошових коштів, які передбачені Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку та укладеними з Учасниками біржових торгів на строковому ринку договорами;
- 8) визначає Початкову маржу;
- 9) перевіряє дотримання умови забезпеченості зобов'язань за Строковими контрактами по кожному Учасникові біржових торгів на строковому ринку і, в разі недотримання, згідно з Положенням, направляє Учасникові біржових торгів на строковому ринку звіт, який містить Маржинальну вимогу Біржі;
- 10) формує звіти для Учасників біржових торгів на строковому ринку.

25.3. В ході основної клірингової сесії Біржа крім дій, перерахованих в пункті 25.2. цієї статті:

- 1) припиняє в розділах реєстру обліку позицій облік Опціонів, які припинені внаслідок того, що право вимоги за ними не було реалізовано їх покупцями та у даних Опціонів закінчився Строк дії;
- 2) здійснює облік в розділах грошового реєстру зобов'язань, що виникли в результаті виконання розрахункових Ф'ючерсних контрактів з Датою виконання, що настала;
- 3) здійснює реєстрацію і анулювання реєстрації Учасників біржових торгів на строковому ринку і їх Клієнтів.

25.4. Кліринг за Строковими контрактами здійснюється на підставі Реєстру укладених контрактів.

Стаття 26. Порядок примусового закриття позицій

26.1. У випадку необхідності застосування до Учасника біржових торгів на строковому ринку процедури примусового закриття позицій, Біржа призупиняє доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується зазначена процедура, до Торгів в Секції

строкового ринку.

26.2. Процедура примусового закриття позицій застосовується до Учасника біржових торгів на строковому ринку з метою:

- 1) виконання невиконаної в строк, встановлений Положенням Маржинальної вимоги, або
- 2) анулювання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку.

В першому випадку процедура примусового закриття здійснюється до моменту виконання зазначеної Маржинальної вимоги.

В другому випадку процедура примусового закриття здійснюється до припинення зобов'язань Учасника біржових торгів на строковому ринку за всіма укладеними ним Строковими контрактами.

26.3. Під час примусового закриття позицій Біржа здійснює наступні дії:

26.3.1. Виконує Опціони. Опціон, за яким Учасник біржових торгів на строковому ринку є покупцем Опціону, може бути виконаний Біржею в порядку, встановленому Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку, в ході найближчої клірингової сесії.

26.3.2. Біржа змінює облік зобов'язань за Строковими контрактами в розділі реєстру обліку позицій, відкритих для обліку зобов'язань за Строковими контрактами по відношенню до Учасника біржових торгів на строковому ринку, таким чином, щоб за результатами зазначених змін провести залік зобов'язань за Строковими контрактами в порядку, встановленому Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

26.3.3. Укладає Строкові контракти на торгах з іншими Учасниками біржових торгів на строковому ринку на підставі поданих ними Заявок в порядку, встановленому Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

26.4. Якщо дії, які були здійснені Біржею відповідно до пункту 26.3. цієї статті, не призвели до досягнення цілей примусового закриття позицій, то між Біржею та Учасниками біржових торгів на строковому ринку виникають зобов'язання за Строковими контрактами, припинення (виконання) яких приведе до досягнення зазначених цілей.

Зазначені зобов'язання виникають між Біржею та Учасниками біржових торгів на строковому ринку в ході найближчої клірингової сесії в порядку та на підставах, встановлених цими Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

Зобов'язання за Строковим контрактом, які виникли між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку в ході процедури примусового закриття позицій, є аналогічними зобов'язанням, що виникають в результаті укладання на торгах Біржі Строкового контракту з відповідними кодами (позначками) за відповідною ціною укладеного Строкового контракту.

Далі, з метою визначення обсягу зазначених зобов'язань, використовується поняття «Ціна укладання Строкового контракту».

26.4.1. Якщо під час проведення примусового закриття позицій Біржа уклала Строкові контракти на торгах, то обсяг зобов'язань за Строковими контрактами, що виникли між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, визначається Цінами укладення цих Строкових контрактів.

26.4.2. Якщо під час проведення примусового закриття позицій Біржа не вдалося укласти Строкові контракти на торгах, то між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, виникають зобов'язання за Строковими контрактами, Ціна укладання яких визначається таким чином:

- якщо зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, є зобов'язаннями Продавця за Ф'ючерсним контрактом, то Ціна укладання Строкових контрактів дорівнює Верхньому ліміту коливання цін цього Ф'ючерсного контракту, встановленому в ході попередньої клірингової сесії;
- якщо зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, є зобов'язаннями Покупця за Ф'ючерсним контрактом, то Ціна укладання Строкових контрактів дорівнює Нижньому ліміту коливання цін цього Ф'ючерсного контракту, встановленому в ході клірингової сесії;
- якщо зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, є зобов'язаннями

продавця Опціону за Опціоном, то Ціна укладання Строкових контрактів визначається Біржею;

- якщо зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, є зобов'язаннями покупця Опціону за Опціоном, то Ціна укладання Строкових контрактів дорівнює нулю.

26.4.3. Якщо під час проведення примусового закриття позицій Біржі не вдалося укласти Строкові контракти на торгах, то між Біржею та Учасниками біржових торгів на строковому ринку, до яких не застосовується процедура примусового закриття позицій, можуть виникнути зобов'язання за Строковими контрактами. Факт виникнення вказаних зобов'язань підтверджується включенням інформації про них в звіт, що надається Учасникам біржових торгів на строковому ринку Біржею відповідно до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

26.4.4. Зобов'язання за Строковим контрактом, що виникли між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку під час проведення процедури примусового закриття позицій, обліковуються в розділі реєстру обліку позицій, передбачених для обліку зобов'язань за Строковими контрактами, що виникають між Біржею та цим Учасником біржових торгів на строковому ринку.

Порядок обліку та виконання (припинення) зазначених зобов'язань визначається Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

26.5. Учасник біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, зобов'язаний сплатити Біржі штраф в розмірі 5 (п'яти) біржових зборів за кожний Строковий контракт, зобов'язання за яким виникли в ході процедури примусового закриття позицій.

26.6. Якщо процедура примусового закриття позицій проводилась з метою виконання невиконаної Маржинальної вимоги, то після її завершення Біржа може поновити доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовувалась зазначена процедура, до торгів в Секції строкового ринку.

Стаття 27. Порядок виконання Опціонів

27.1. Виконання Опціонів проводиться при отриманні Біржею, що є продавцем Опціону, від Учасника біржових торгів на строковому ринку, що є покупцем Опціону, заяви про вимогу прав за Опціоном. Якщо виконання Опціону призводить до виникнення у Учасника біржових торгів на строковому ринку Маржинальної вимоги, Біржа має право не приймати від Учасника біржових торгів на строковому ринку заяву про вимогу прав за Опціоном.

27.1.1. Заява про вимогу прав за Опціоном подається Учасниками біржових торгів на строковому ринку з використанням ЕТС.

27.2. При отриманні інформації про подану заяву про вимогу прав за Опціоном, Біржа здійснює вимогу прав за Опціоном такої ж серії, по якому Біржа є покупцем Опціону.

27.2.1. Вибір продавця Опціону здійснюється Біржею по даті та часу укладання Опціонів, починаючи з самих ранніх.

27.3. В результаті виконання Опціону, базовим активом якого є Ф'ючерсний контракт, між Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею укладається Ф'ючерсний контракт що є базовим активом Опціону. Укладання Ф'ючерсного контракту здійснюється в порядку, що передбачений Зразковою формою Опціону.

З метою визначення, відповідно до Положення, зобов'язань по перерахуванню Варіаційної маржі за Ф'ючерсним контрактом, який був укладений в результаті виконання Опціону, ціна виконання Опціону (ціна страйк) вважається Ціною укладання Ф'ючерсного контракту.

27.3.1. Облік Ф'ючерсних контрактів, що були укладені в результаті виконання Опціону, здійснюється відповідно до статті 22 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку за відповідним Ф'ючерсним контрактом.

Облік виконаного Опціону в розділі реєстру обліку позицій припиняється.

27.3.2. Якщо Ф'ючерсні контракти, що були укладені в результаті виконання Опціону, не були припинені в порядку, визначеному Положенням, за даним Ф'ючерсним контрактом розраховується Варіаційна маржа в порядку, визначеному Положенням.

27.3.3. Припинення зобов'язань за Ф'ючерними контрактами, що були укладені в результаті виконання Опціону, здійснюється в порядку, встановленому Положенням.

Стаття 28. Порядок виконання розрахункових Ф'ючерських контрактів в Дату виконання

28.1. В Дату виконання розрахункового Ф'ючерського контракту настає строк виконання зобов'язань за Ф'ючерським контрактом, та виникають зобов'язання з датою виконання, що наступила, встановлені Зразковою формою Ф'ючерського контракту.

Зобов'язання по сплаті Варіаційної маржі припиняються. Сплачена по цьому Ф'ючерському контракту Варіаційна маржа визнається витратами. Отримана по цьому Ф'ючерському контракту Варіаційна маржа визнається доходами.

Зобов'язання по сплаті Підсумкової варіаційної маржі припиняються. Сплачена по цьому Ф'ючерському контракту Підсумкова варіаційна маржа визнається витратами. Отримана по цьому Ф'ючерському контракту Підсумкова варіаційна маржа визнається доходами.

28.2. Припинення зобов'язань здійснюється під час основної клірингової сесії в Дату виконання.

Стаття 29. Порядок виконання Ф'ючерських контрактів з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, в Дату виконання

29.1. Особливості виконання зобов'язань за Ф'ючерськими контрактами з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, можуть встановлюватися рішенням Біржі про можливість укладання вказаного Ф'ючерського контракту на Торгах.

29.2. В Дату виконання Біржа включає зобов'язання за Ф'ючерськими контрактами з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, з Датою виконання, що настала, до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, в порядку, визначеному Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

29.3. Виконання (припинення), підлягаючих виконанню зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів за Ф'ючерськими контрактами з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, з Датою виконання, що наступила, здійснюється в порядку, визначеному Правилами Біржі для розрахунків за контрактами з цінними паперами, укладеними за участю Біржі.

29.4. Кожне зобов'язання за Ф'ючерським контрактом з поставкою, базовим активом якого є цінні папери, з Датою виконання, що настала, не включене до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, є невиконаним і припиняється.

29.4.1. За кожним зобов'язанням за Ф'ючерським контрактом з поставкою, базовим активом якого є цінні папери, з Датою виконання, що настала, не включеному до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, в зв'язку з недостатністю активів для його виконання на рахунках Учасника біржових торгів на строковому ринку, вказаний Учасник біржових торгів на строковому ринку є стороною, що не виконала зобов'язання.

29.4.2. До Учасника біржових торгів на строковому ринку який є стороною, що не виконала зобов'язання по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, в зв'язку з недостатністю активів для його виконання Біржа вживає відповідні заходи дисциплінарного впливу (санкції) в порядку передбаченому Дисциплінарним кодексом Біржі.

Стаття 30. Порядок включення зобов'язань за Ф'ючерськими контрактами з поставкою з Датою виконання, що наступила, до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню

30.1. Необхідними умовами включення зобов'язань за Ф'ючерськими контрактами з поставкою з Датою виконання, що настала, до складу зобов'язань по оплаті / перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, є:

1) наявність у Біржі по кожному розділу реєстру обліку позицій, на якому враховуються зобов'язання за Ф'ючерськими контрактами з поставкою з Датою виконання, що настала інформації про номер рахунку депозитарної установи в Депозитарії, призначеного для поставки та оплати цінних паперів за контрактами, укладеними на Біржі, з використанням якого здійснюватиметься виконання вказаних зобов'язань. Дана інформація надається Учасником

біржових торгів на строковому ринку Біржі або при реєстрації Учасника біржових торгів чи його Клієнта, або шляхом надання Повідомлення про зміну відомостей щодо інформації про номер рахунку депозитарної установи в Депозитарії, призначеного для поставки та оплати цінних паперів за контрактами, укладеними на Біржі, за формою, яка передбачена додатком № 4 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку;

2) рахунок, закріплений за розділом, повинен бути зареєстрований на Біржі відповідно до вимог Правил Біржі, та у Біржі має бути інформація про надання депозитарною установою Депозитарію повноважень на здійснення операцій списання/зарахування цінних паперів по цьому рахунку на підставі інформації, отриманої Депозитарієм від Біржі.

Вказані умови повинні виконуватися на момент початку процедури визначення зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню.

30.1.1. Зобов'язання за Ф'ючерсними контрактами з поставкою з Датою, що наступила, які не відповідають умовам, вказаним в пункті 30.1 цієї статті, не включаються до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню.

30.2. Біржа включає до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню зобов'язання за Ф'ючерсними контрактами з поставкою з Датою виконання, що наступила, разом із зобов'язаннями по поверненню раніше перерахованої Варіаційної маржі за вказаними Ф'ючерсними контрактами у випадку, якщо вказані зобов'язання задовольняють умовам пункту 30.1 цієї статті, і для їх виконання достатньо активів на рахунках Учасників біржових торгів на строковому ринку.

Стаття 31. Порядок оплати послуг за організацію торгівлі та сплати штрафів

31.1. Зобов'язання по сплаті біржового збору за реєстрацію Строкових контрактів і зобов'язання по сплаті штрафів, встановлених Зразковими формами Строкових контрактів та Положенням, враховуються Біржею в розділах грошового реєстру в ході клірингової сесії в порядку, встановленому статтею 23 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів.

Зобов'язання по сплаті штрафу за невиконання зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами з поставкою враховується в розділі грошового реєстру, код якого збігається з кодом розділу реєстру обліку позицій, в якому враховувалися припинені виплатою штрафу зобов'язання за Ф'ючерсними контрактами з поставкою.

Зобов'язання по сплаті штрафу за застосування до Учасника біржових торгів на строковому ринку процедури примусового закриття позицій враховується в розділі грошового реєстру, код якого збігається з кодом розділу реєстру обліку позицій, в якому враховувалися зобов'язання за Строковими контрактами, що припинені в ході процедури примусового закриття позицій.

Зобов'язання по сплаті біржового збору за реєстрацію Строкових контрактів враховується в розділі грошового реєстру, код якого збігається з кодом розділу реєстру обліку позицій, вказаного при укладанні Строкового контракту.

Припинення всіх вказаних зобов'язань заліком або виконанням здійснюється в порядку, встановленому статтею 13 Положення.

31.2. Оплата біржового збору за операції на строковому ринку, проведені Учасником біржових торгів, здійснюється за рахунок коштів Учасника, що обліковуються в відповідному розділі клірингового реєстру та зберігаються на банківському рахунку Біржі, шляхом утримання на підставі згоди Учасника (Додаток № 1 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку).

Стаття 32. Звіти, що надаються Учасникам біржових торгів на строковому ринку

32.1. Біржа формує і надає Учасникам біржових торгів на строковому ринку звіти за підсумками основної і додаткової клірингової сесії.

Специфікація форматів звітів, що надаються Учасникам біржових торгів на Строковому ринку, затверджується Біржею.

Звіти надаються в електронному вигляді.

32.2. Звіти можуть бути надані в паперовому вигляді Учаснику біржових торгів на строковому ринку за його запитом протягом 3 (трьох) робочих днів після отримання запиту.

32.3. В разі виявлення помилок Біржа має право сформулювати і направити Учасникам

біржових торгів на строковому ринку виправлені звіти. При цьому за дійсний вважається останній звіт.

Стаття 33. Резервний фонд

33.1. В цілях зниження ризиків невиконання Строкових контрактів Біржа створює Резервний фонд.

33.2. Грошові кошти Резервного фонду обліковуються на рахунках Біржі.

33.3. Порядок формування Резервного фонду.

33.3.1. Резервний фонд формується за рахунок грошових коштів Біржі.

Також, Біржа може враховувати облігації внутрішньо державної позики (ОВДП) для формування Резервного фонду.

33.3.2. Розмір Резервного фонду та порядок здійснення відрахувань в Резервний фонд встановлюється Біржею.

33.4. Порядок використання коштів Резервного фонду визначений статтею 35 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

33.5. Порядок відшкодування коштів Резервного фонду визначений статтею 36 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

Стаття 34. Страховий фонд

34.1. В цілях зниження ризиків невиконання Строкових контрактів створюється Страховий фонд. Страховий фонд створюється Біржею за рахунок внесків Учасників біржових торгів на строковому ринку.

34.2. Грошові кошти Страхового фонду обліковуються на рахунках Біржі.

34.3. Порядок формування Страхового фонду.

34.3.1. Страховий фонд формується за рахунок внесків Учасників біржових торгів на строковому ринку.

34.3.2. Розмір Внеску до Страхового фонду встановлюється (змінюється) Біржею.

34.3.3. У випадку прийняття рішення про збільшення розміру Внеску до Страхового фонду Біржа направляє Учасникам біржових торгів на строковому ринку повідомлення, яке містить вимогу додатково внести грошові кошти в Страховий фонд.

Зазначене повідомлення направляється Біржею в строк не пізніше ніж за 15 (п'ятнадцять) календарних днів до дати збільшення розміру Внеску до Страхового фонду.

34.3.4. У випадку невиконання Учасником біржових торгів на строковому ринку вимог Біржі про додаткове внесення грошових коштів в Страховий фонд у встановлений строк, Біржа має право призупинити доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку до торгів в Секції строкового ринку.

34.3.5. Порядок внесення, додаткового внесення та повернення Внеску до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку визначається Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

34.4. Порядок використання коштів Страхового фонду визначений статтею 35 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

34.5. Порядок відшкодування коштів Страхового фонду визначений статтею 36 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

34.6. Порядок внесення Внесків до Страхового фонду.

34.6.1. Внесення Внеску до Страхового фонду для отримання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку та додаткове внесення коштів до Страхового фонду відповідно до вимог Біржі, здійснюється шляхом перерахування грошових коштів на рахунок Біржі (у гривнях), відкритий в Банку.

34.6.2. Реквізити рахунку Біржі для перерахування грошових коштів, в якості Внесків до Страхового фонду, публікуються на веб-сайті Біржі.

34.6.3. При перерахуванні грошових коштів, що складають Внесок до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку, на рахунок Біржі, повинно бути вказано призначення платежу, яке чітко визначає зазначені кошти, як Внесок до Страхового фонду та містить номер і дату Договору на проведення операцій на строковому ринку.

Приклад призначення платежу: «Перерахування Внеску до Страхового фонду відповідно до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку. Договір №__ від __.__.20__р. Без

ПДВ».

34.6.4. Після зарахування грошових коштів, які становлять Внесок до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку, на рахунок Біржі, у Біржі виникає зобов'язання повернути Учаснику біржових торгів на строковому ринку грошові кошти, які складають його Внесок до Страхового фонду.

Зазначене зобов'язання враховується Біржею у порядку, визначеному Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку, в розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду, відкритому для обліку зобов'язань Біржі щодо повернення грошових коштів, які складають Внесок до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку.

34.7. Порядок повернення Внесків до Страхового фонду Учасникам біржових торгів на строковому ринку.

34.7.1. Повернення Учаснику біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, що складають його внесок до Страхового фонду, здійснюється Біржею на підставі Заяви на повернення внеску до Страхового фонду за формою, яка передбачена додатком № 6 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку, яка подана цим Учасником на Біржу.

34.7.2. В Заяві на повернення внеску до Страхового фонду вказуються реквізити банківського рахунку Учасника біржових торгів на строковому ринку, на який повинні бути перераховані зазначені грошові кошти.

Зазначений рахунок повинен попередньо бути зареєстрований на Біржі.

Для реєстрації зазначеного рахунку Учасник біржових торгів на строковому ринку подає на Біржу Заяву для реєстрації рахунку для повернення грошових коштів за формою, яка передбачена в додатку № 4 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

Біржа реєструє зазначений рахунок у термін протягом 1 (одного) Робочого дня з дати отримання Заяви на реєстрацію рахунку для повернення грошових коштів.

Біржа здійснює заходи, спрямовані на запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, та на боротьбу з фінансуванням тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, відповідно до вимог законодавства України.

34.7.3. Заява на повернення Внеску до Страхового фонду виконується у випадку, якщо у Учасника біржових торгів на строковому ринку відсутня загальна дебіторська заборгованість перед Біржею та відсутня невиконана Маржинальна вимога, при умові що виконання Заяви не приведе до того, що фактичний розмір внеску Учасника біржових торгів на строковому ринку до Страхового фонду не буде меншим, ніж встановлений розмір Внеску до Страхового фонду.

Порядок виставлення Маржинальних вимог Учаснику біржових торгів на строковому ринку та порядок визначення наявності загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку встановлений Положенням.

34.7.4. У випадку прийняття Біржею рішення про анулювання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку, повернення грошових коштів, що становлять внесок до Страхового фонду, здійснюється тільки при умові, що у Учасника біржових торгів на строковому ринку відсутні невиконанні (не припинені) зобов'язання за Строковими контрактами.

34.7.5. Під час повернення грошових коштів, що складають внесок до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку, Біржа зменшує значення, яке обліковується в відповідному розділі реєстру обліку внесків до Страхового фонду.

Стаття 35. Порядок використання Страхового та Резервного фондів

35.1. Страховий та Резервний фонди використовуються Біржею для компенсації ризику втрати Біржею ліквідності під час виконання нею зобов'язань по перерахуванню грошових коштів Учасникам біржових торгів на строковому ринку (погашенню кредиторської заборгованості), що викликано наявністю зобов'язань по перерахуванню грошових коштів (загальною дебіторською заборгованістю) одного або декількох Учасників біржових торгів на строковому ринку перед Біржею.

35.2. У випадку непогашення Учасником біржових торгів на строковому ринку загальної дебіторської заборгованості у термін, встановлений Положенням, Біржа заліковує зобов'язання по перерахуванню грошових коштів, що складають загальну дебіторську заборгованість Учасника біржових торгів на строковому ринку перед Біржею, з зобов'язанням Біржі по поверненню Учаснику біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, що складають

Внесок до Страхового фонду цього Учасника біржових торгів на строковому ринку.

35.2.1. Залік здійснюється на суму, що дорівнює мінімальному з двох значень: обсягу загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку та обсягу зобов'язань Біржі по поверненню Учаснику біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, що складають Внесок до Страхового фонду зазначеного Учасника біржових торгів на строковому ринку.

35.2.2. За результатами такого заліку значення, яке обліковується Біржею в розділах грошового реєстру, відкритих для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів, що виникають між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, які мають загальну дебіторську заборгованість, збільшується, а значення, яке обліковується на відповідному розділі реєстру обліку Внеску до Страхового фонду, зменшується на обсяг зобов'язань, які припиняються заліком.

35.3. Якщо за результатами заліку, зазначеного в пункті 34.2. (35.2) цієї статті, загальна дебіторська заборгованість Учасника біржових торгів на строковому ринку повністю не погашена за рахунок Внеску до Страхового фонду цього Учасника біржових торгів на строковому ринку, Біржа починає використовувати грошові кошти Резервного фонду.

35.4. Якщо обсяг непогашеної загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку перевищує суму грошових коштів Резервного фонду, то Біржа компенсує ризик втрати ліквідності, що залишився, за рахунок використання грошових коштів, що складають Внески до Страхового фонду інших Учасників біржових торгів на строковому ринку.

35.4.1. Використання грошових коштів, що складають Внески до Страхового фонду інших Учасників біржових торгів на строковому ринку, здійснюється у рівних обсягах.

35.4.2. Використання грошових коштів, що складають Внески до Страхового фонду Учасників біржових торгів на строковому ринку, здійснюється шляхом використання Біржею вказаних грошових коштів зі Страхового фонду з метою компенсації ризику втрат Біржею ліквідності.

35.4.3. Під час використання грошових коштів, що складають Внески до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку, значення яке обліковується Біржею на відповідному розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду, зменшується на суму використаних грошових коштів.

35.4.4. Біржа повідомляє Учасникам біржових торгів на строковому ринку про використання грошових коштів, що складають їх Внески до Страхового фонду, та про обсяг грошових коштів, що використані.

Стаття 36. Порядок відшкодування Страхового та Резервного фондів

36.1. У разі використання грошових коштів Страхового та/або Резервного фондів, яке було викликано наявністю загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку, Учасник біржових торгів на строковому ринку – боржник, перераховує грошові кошти на рахунок Біржі з метою погашення зазначеної загальної дебіторської заборгованості, а Біржа відшкодовує грошові кошти цих фондів, у порядку, який є зворотним їх використанню.

36.2. Спочатку відшкодовуються Внески до Страхового фонду інших Учасників біржових торгів на строковому ринку.

36.2.1. Відшкодування Внеску до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку полягає в тому, що Біржа повертає Учаснику біржових торгів на строковому ринку грошові кошти (які складала Внесок до Страхового фонду цього Учасника) та раніше були використані Біржею.

36.2.2. Під час відшкодування Внеску до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку значення, яке обліковується Біржею на відповідному розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду, збільшується на суму відшкодування.

36.2.3. Якщо загальна дебіторська заборгованість не була погашена Учасником біржових торгів на строковому ринку в повному обсязі, то відшкодування Внесків інших Учасників біржових торгів на строковому ринку здійснюється у рівних обсягах.

36.3. Після цього відшкодовуються кошти Резервного фонду.

Біржа збільшує обсяг вільних коштів Резервного фонду на суму, що дорівнює мінімальній

з двох величин: суми грошових коштів, використаних з Резервного фонду на покриття дебіторської заборгованості Учасника торгів, та суми перерахованих грошових коштів, зменшеної на суму грошових коштів, яка була використана для відшкодування Внесків до Страхового фонду інших Учасників біржових торгів на строковому ринку.

36.4. В останню чергу відшкодовується Внесок до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку – боржника. При цьому значення, яке обліковується Біржею на відповідному розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду, збільшується на суму, яка залишилась після відшкодування Резервного фонду та внесків інших Учасників торгів до Страхового фонду.

36.5. Якщо після використання коштів Резервного фонду загальна дебіторська заборгованість Учасника біржових торгів на строковому ринку визнається Біржею безнадійною заборгованістю відповідно до Податкового кодексу України, то Біржа встановлює значення, які дорівнюють нулю, що враховуються в розділах грошового реєстру, відкритого для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів, що виникають між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, що мав загальну дебіторську заборгованість.

36.6. Якщо протягом 3 (трьох) робочих днів, наступних за днем використання Внесків до Страхового фонду інших Учасників біржових торгів на строковому ринку загальна дебіторська заборгованість не була погашена Учасником біржових торгів на строковому ринку – боржником, то Біржа направляє тим Учасникам біржових торгів на строковому ринку, у яких фактичний розмір Внеску до Страхового фонду став менш ніж встановлений розмір Внеску до Страхового фонду, повідомлення, яке містить вимогу про додаткове внесення коштів до Страхового фонду.

36.6.1. Учасники біржових торгів на строковому ринку зобов'язані протягом 3 (трьох) робочих днів, наступних за днем отримання повідомлення, зазначеного в пункті 36.6. цієї статті, додатково внести кошти до Страхового фонду до розміру Внеску до Страхового фонду, встановленого Біржею. Порядок внесення додаткових коштів в якості Внеску до Страхового фонду визначається пунктом 37.1. Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

Стаття 37. Порядок перерахування грошових коштів на рахунок та з рахунку Біржі

37.1. Порядок перерахування грошових коштів на рахунок Біржі.

37.1.1. З метою виконання зобов'язань Учасника біржових торгів на строковому ринку щодо перерахування Біржі грошових коштів, в тому числі Внеску до Страхового фонду, а також з метою дотримання умов забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами, яке є необхідним для укладання Строкових контрактів, визначених Положенням, Учасник біржових торгів на строковому ринку перераховує грошові кошти (у гривнях) на банківський рахунок Біржі. Реквізити банківського рахунку Біржі публікуються на веб-сайті Біржі.

37.1.2. Під час перерахування грошових коштів на рахунок Біржі повинно бути вказано призначення платежу, яке повинно містити номер та дату Договору на проведення операцій на строковому ринку.

Приклад призначення платежу: «Перерахування грошових коштів відповідно до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку, Договір №__ від __. Без ПДВ.».

37.1.3. Після зарахування грошових коштів на рахунок Біржі, у Біржі виникає зобов'язання повернути зазначені грошові кошти Учаснику біржових торгів на строковому ринку.

37.2. Порядок перерахування грошових коштів з рахунку Біржі.

37.2.1. Перерахування грошових коштів з рахунку Біржі з метою виконання зобов'язань Біржею щодо перерахування грошових коштів Учаснику біржових торгів на строковому ринку здійснюється Біржею, на підставі, наданої Учасником біржових торгів на строковому ринку Заяви про повернення грошових коштів.

37.2.2. Заява на повернення грошових коштів має бути подана на Біржу в паперовому вигляді за формою, яка передбачена в додатку № 5 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

37.2.3. В Заяві на повернення грошових коштів повинні бути вказані реквізити банківського рахунку Учасника біржових торгів на строковому ринку, на який повинні бути перераховані грошові кошти.

Зазначений рахунок повинен попередньо бути зареєстрований на Біржі.

Для реєстрації зазначеного рахунку Учасник біржових торгів на строковому ринку подає

на Біржу Заяву для реєстрації рахунку для повернення грошових коштів за формою, яка передбачена в додатку № 4 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

Біржа реєструє зазначений рахунок у термін протягом 1 (одного) Робочого дня з дати отримання Заяви на реєстрацію рахунку для повернення грошових коштів.

Біржа здійснює заходи, спрямовані на запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, та на боротьбу з фінансуванням тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, відповідно до вимог законодавства України.

37.2.4. Заява на повернення грошових коштів виконується при виконанні наступних умов:

1) Учасник біржових торгів на строковому ринку, який подав Заяву на повернення грошових коштів, є власником зареєстрованого рахунку для повернення грошових коштів (реквізити якого зазначені в Заяві);

2) існує загальна кредиторська заборгованість Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку;

3) у Учасника біржових торгів на строковому ринку немає невиконаної Маржинальної вимоги;

4) повернення грошових коштів не призведе до виникнення у Учасника біржових торгів на строковому ринку Маржинальної вимоги та/або до виникнення загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку перед Біржею.

Порядок виставлення Маржинальних вимог Учаснику біржових торгів на строковому ринку та порядок визначення загальної кредиторської та загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку встановлений Положенням.

37.2.4.1. Для виконання Заяви Учасника біржових торгів на строковому ринку щодо повернення грошових коштів Біржа зменшує значення, яке обліковується в розділі грошового реєстру Учасника біржових торгів на строковому ринку, отримавши інформацію про це відповідно до Положення, Біржа направляє в Банк платіжне доручення на переказ грошових коштів, яке сформовано на підставі цієї Заяви.

Стаття 38. Контроль за дотриманням Правил проведення торгів у Секції строкового ринку

38.1. Біржа здійснює контроль за дотриманням Учасниками біржових торгів на строковому ринку Правил проведення торгів у Секції строкового ринку шляхом здійснення заходів, передбачених статтею 16 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку, а також заходів, передбачених Правилами Біржі, з урахуванням особливостей проведення операцій на строковому ринку.

Стаття 39. Проведення заходів щодо фінансового моніторингу

39.1. Фінансовий моніторинг операцій на строковому ринку здійснюється відповідно до Правил Біржі.

Стаття 40. Порядок розкриття інформації про діяльність Біржі та її оприлюднення

40.1. Розкриття інформації про діяльність Біржі на строковому ринку здійснюється відповідно до Правил Біржі з урахуванням особливостей проведення операцій на строковому ринку.

(подається на фірмовому бланку заявника)

«__» _____ 20__ року

**Голові Правління
Приватного акціонерного товариства
«Українська міжбанківська валютна біржа»**

**ЗАЯВА
НА ОТРИМАННЯ СТАТУСУ
УЧАСНИКА БІРЖОВИХ ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ**

Просимо Вас розглянути питання надання у встановленому порядку статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку

_____ (повна назва юридичної особи)
код ЄДРПОУ _____.

Інформація про Торговельні рахунки:

Номер рахунку депозитарної установи в Депозитарії	Номер рахунку депонента

Зобов'язуємося дотримуватися вимог Правил проведення торгів у Секції строкового ринку Приватного акціонерного товариства «Українська міжбанківська валютна біржа», інших внутрішніх документів Приватного акціонерного товариства «Українська міжбанківська валютна біржа», що регламентують функціонування Секції строкового ринку.

Зобов'язуємося оплачувати послуги Біржі в Секції строкового ринку відповідно до договору на проведення операцій на строковому ринку та встановлених Збірником тарифів Біржі.

Даємо свою згоду на те, що Біржа за рахунок коштів, що обліковуються на відповідному розділу клірингового реєстру та зберігаються на банківському рахунку Біржі, утримує оплату біржового збору за проведені операції на строковому ринку.

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.)

М.П. (за наявності)

(подається на фірмовому бланку заявника)

«__» _____ 20__ року

**Голові Правління
Приватного акціонерного товариства
«Українська міжбанківська валютна біржа»**

Від _____
(назва Учасника біржових торгів на строковому ринку)

**ЗАЯВА
НА РЕЄСТРАЦІЮ КЛІЄНТА У СЕКЦІЇ СТРОКОВОГО РИНКУ**

Прошу зареєструвати у Секції строкового ринку клієнта, та відкрити клієнтські (з якими Учасник торгів уклав договори доручення та/або комісії) розділи реєстру обліку позицій та грошового реєстру для обліку контрактів, які будуть здійснюватися за його рахунок, а саме:

Ідентифікатор Клієнта	Найменування клієнта	Вид клієнта

Інформація про Торговельні рахунки:

Номер рахунку депозитарної установи в Депозитарії	Номер рахунку депонента

*Учасник торгів отримав згоду клієнта на передачу інформації (персональних даних) Біржі для виконання Біржею вимог Рішення НКЦПФР №1284 від 25.09.2012р. в частині подання цих даних до НКЦПФР.

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____
(підпис) (П.І.Б.)

М.П. (за наявності)

Порядок заповнення Додатку № 2 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку:

«Ідентифікатор Клієнта»:

- якщо Клієнтом Учасника біржових торгів на строковому ринку є юридична особа -код ЄДРПОУ або код ЄДРІСІ інституту спільного інвестування;
- якщо Клієнтом Учасника біржових торгів на строковому ринку є фізична особа - ідентифікаційний номер фізичної особи;
- якщо Клієнтом Учасника біржових торгів на строковому ринку є нерезидент (юридична або фізична особа) – вказується найменування країни реєстрації клієнта та номера державної реєстрації клієнта (номер паспорта клієнта).

«Найменування клієнта»:

- якщо клієнтом Учасника торгів є фізична особа – ПІБ фізичної особи українською мовою (без скорочень);
- якщо клієнтом Учасника торгів є юридична особа – найменування юридичної особи або найменування інституту спільного інвестування (скорочене найменування українською мовою згідно статуту юридичної особи або регламенту ІСІ).

«Вид клієнта»:

- юридична особа – резидент;
- юридична особа - нерезидент;
- фізична особа - резидент;
- фізична особа - нерезидент;
- торговець цінними паперами.

(подається на фірмовому бланку заявника)

«__» _____ 20__ року

**Голові Правління
Приватного акціонерного товариства
«Українська міжбанківська валютна біржа»**

від _____
(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

**ПОВІДОМЛЕННЯ
ПРО ЗМІНУ ВІДОМОСТЕЙ ЩОДО ІНФОРМАЦІЇ ПРО
НОМЕР РАХУНКУ ДЕПОЗИТАРНОЇ УСТАНОВИ В ДЕПОЗИТАРІЇ**

Прошу змінити інформацію про Торговельні рахунки, закріплені за розділом реєстру обліку позицій:

Ідентифікатор Клієнта	Номер рахунку депозитарної установи в Депозитарії	Номер рахунку депонента

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____
(підпис) (П.І.Б.)

М.П. (за наявності)

Порядок заповнення Додатку № 3 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку:

«Ідентифікатор Клієнта»:

- якщо Клієнтом Учасника біржових торгів на строковому ринку є юридична особа -код ЄДРПОУ або код ЄДРІСІ інституту спільного інвестування;
- якщо Клієнтом Учасника біржових торгів на строковому ринку є фізична особа - ідентифікаційний номер фізичної особи;
- якщо Клієнтом Учасника біржових торгів на строковому ринку є нерезидент (юридична або фізична особа) – вказується найменування країни реєстрації клієнта та номера державної реєстрації клієнта (номер паспорта клієнта).

(подається на фірмовому бланку заявника)

«__» _____ 20__ року

**Голові Правління
Приватного акціонерного товариства
«Українська міжбанківська валютна біржа»**

від _____
(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

**ЗАЯВА
НА РЕЄСТРАЦІЮ РАХУНКІВ
ДЛЯ ПОВЕРНЕННЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ**

Прошу зареєструвати наступні рахунки для повернення грошових коштів Учасника біржових торгів на строковому ринку

_____ (код ЄДРПОУ _____):

Номер рахунку	Найменування банку одержувача	МФО

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.)

М.П. (за наявності)

(подається на фірмовому бланку заявника)

«__» _____ 20__ року

**Голові Правління
Приватного акціонерного товариства
«Українська міжбанківська валютна біржа»**

від _____
(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

**ЗАЯВА
НА ПОВЕРНЕННЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ**

Прошу повернути грошові кошти, зобов'язання по перерахуванню яких враховуються в розділах грошового реєстру:

Найменування та код Учасника біржових торгів	Сума, грн.
Всього:	

по наступних реквізитах ¹:

Найменування одержувача	
Код ЄДРПОУ	
Номер рахунку	
Найменування банку одержувача	
МФО	

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____
(підпис) (П.І.Б.)

М.П. (за наявності)

¹ Рахунок з вказаними реквізитами має бути зареєстрований у Приватному акціонерному товаристві «Українська міжбанківська валютна біржа». Для цього необхідно надати у Приватне акціонерне товариство «Українська міжбанківська валютна біржа» Заяву на реєстрацію рахунків для повернення грошових коштів за формою Додаток № 4 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

(подається на фірмовому бланку заявника)

«__» _____ 20__ року

**Голові Правління
Приватного акціонерного товариства
«Українська міжбанківська валютна біржа»**

від _____
(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

**ЗАЯВА
НА ПОВЕРНЕННЯ ВНЕСКУ ДО СТРАХОВОГО ФОНДУ**

Прошу повернути внесок до Страхового фонду в сумі:

Сума, грн. (цифрами)	
Сума, в грн. (прописом)	

по наступних реквізитах ¹:

Найменування одержувача	
Код ЄДРПОУ	
Номер рахунку	
Найменування банку одержувача	
МФО	

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____
(підпис) (П.І.Б.)

М.П. (за наявності)

¹ Рахунок з вказаними реквізитами має бути зареєстрований у Приватному акціонерному товаристві «Українська міжбанківська валютна біржа». Для цього необхідно надати у Приватне акціонерне товариство «Українська міжбанківська валютна біржа» Заяву на реєстрацію рахунків для повернення грошових коштів за формою Додаток № 4 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ ЦІНИ СТРОКОВИХ КОНТРАКТІВ

1. Загальні положення

1.1. Ця методика встановлює порядок визначення розрахункових цін строкових контрактів, які використовуються для оцінки та зниження ринкових ризиків, що виникають у контрагентів за строковими контрактами.

1.2. Розрахункові ціни строкових контрактів визначаються в ході клірингових сесій, що проводяться Біржею.

1.3. Розрахункова ціна строкового контракту виражена у валюті Ціни укладення строкового контракту, яка визначена Зразковою формою строкового контракту.

1.4. Розрахункова ціна визначається за кількість одиниць базового активу, встановлену Зразковою формою строкового контракту для Ціни укладення строкового контракту.

1.5. Розрахункова ціна строкового контракту визначається (встановлюється) з точністю, встановленою Зразковою формою строкового контракту для Ціни укладення строкового контракту. Якщо для визначення розрахункової ціни з вказаною точністю потрібне округлення, то воно проводиться згідно правил математичного округлення.

1.6. Розрахункова ціна строкового контракту для першого Торговельного дня, в ході якого може бути укладений даний строковий контракт, встановлюється рішенням Біржі.

2. Порядок визначення Розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту

2.1. Визначення Розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту з певним базовим активом та Датою виконання, по якому в період часу з моменту закінчення попередньої та до моменту початку поточної клірингової сесії були укладені Ф'ючерсні контракти на підставі безадресних Заявок, здійснюється в наступному порядку.

2.1.1. Розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту приймається рівною ціні останнього Ф'ючерсного контракту, укладеного на підставі безадресних Заявок, крім випадку, передбаченого пунктом 2.1.2. цієї методики.

2.1.2. Якщо на момент початку поточної клірингової сесії найбільша ціна в поданих безадресних Заявках на купівлю вище ціни останнього Ф'ючерсного контракту, укладеного на підставі безадресних Заявок, або найменша ціна в поданих безадресних Заявках на продаж, нижче за ціну останнього Ф'ючерсного контракту, укладеного на підставі безадресних Заявок, розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту приймається рівною такій найбільшій або такій найменшій ціні.

2.2. Визначення розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту з певним базовим активом та Датою виконання, по якому в період часу з моменту закінчення попередньої та до моменту початку поточної клірингової сесії не було укладено Ф'ючерсних контрактів на підставі безадресних Заявок, здійснюється в наступному порядку.

2.2.1. За наявності на момент початку поточної клірингової сесії поданих безадресних Заявок на укладання Ф'ючерсного контракту з даним базовим активом та Датою виконання, розрахункова ціна такого Ф'ючерсного контракту визначається на підставі цін, вказаних в таких Заявках, таким чином:

- за наявності Заявки на купівлю за ціною, вищою за попередню розрахункову ціну або Заявку на продаж за ціною, нижчу за попередню розрахункову ціну, в якості розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту приймається ціна даної Заявки;
- за наявності як Заявок на купівлю, так і Заявок на продаж, в якості розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту приймається ціна, визначена як середньоарифметичне значення

між найбільшою ціною в Заявках на купівлю та найменшою ціною в Заявках на продаж.

2.2.2. За відсутності на момент початку поточної клірингової сесії поданих безадресних Заявок на укладання Ф'ючерсного контракту з даним базовим активом та Датою виконання, розрахункова ціна такого Ф'ючерсного контракту визначається таким чином:

- за наявності між Біржею та Учасниками біржових торгів на строковому ринку невиконаних (неприпинених) зобов'язань за даним Ф'ючерсним контрактам Розрахункова ціна не змінюється;
- за відсутності між Біржею та Учасниками біржових торгів на строковому ринку невиконаних (неприпинених) зобов'язань за даним Ф'ючерсним контрактам, розрахункова ціна або не змінюється, або встановлюється рішенням Біржі.

3. Обмеження зміни Розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту

3.1. Розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту, визначена відповідно до статті 2 цієї методики в ході поточної клірингової сесії, не може відрізнятись від розрахункової ціни даного Ф'ючерсного контракту, встановленої Біржею за підсумками попередньої клірингової сесії, більш ніж на половину Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом, встановленої за підсумками попередньої клірингової сесії згідно Порядку визначення ставки початкової маржі, верхнього та нижнього ліміту коливання ціни (Додаток № 8 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку).

Якщо вказана умова не дотримується, виконується зменшення або збільшення Розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту до найближчого значення, яке відповідає цій умові.

4. Порядок визначення Розрахункової ціни Опціону

4.1. Порядок визначення Розрахункової ціни Опціону, окрім випадку, передбаченого пунктом 1.6 цієї методики, встановлюється Зразковою формою такого Опціону.

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ СТАВКИ ПОЧАТКОВОЇ МАРЖІ, ВЕРХНЬОГО ТА НИЖНЬОГО ЛІМІТУ КОЛИВАННЯ ЦІН

1. Загальні положення

1.1. В ході клірингової сесії для кожного Ф'ючерсного контракту, який може укладатися на Торгах:

- 1) відповідно до цього порядку визначається Ставка початкової маржі;
- 2) встановлюються значення Верхнього та Нижнього ліміту коливання цін.

1.1.1. Значення Верхнього ліміту коливання цін Ф'ючерсного контракту встановлюється рівним сумі розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту та половини Ставки початкової маржі за даним Ф'ючерсним контрактом.

Значення Нижнього ліміту коливання цін Ф'ючерсного контракту встановлюється рівним різниці розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту та половини Ставки початкової маржі за даним Ф'ючерсним контрактом.

1.2. Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом, Верхній і Нижній ліміт коливання цін Ф'ючерсного контракту виражаються у валюті розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту.

1.3. Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом в перший Торговельний день, в ході якого може бути укладений Ф'ючерсний контракт, встановлюється рішенням Біржі.

1.4. Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом може бути збільшена в ході Торгів за рішенням Біржі.

Порядок збільшення Ставки початкової маржі в ході торгів визначений статтею 2 цього порядку.

1.4.1. При зміні в ході Торгів Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом Біржа встановлює нові значення Верхнього і Нижнього ліміту коливання цін Ф'ючерсного контракту в порядку, визначеному пунктом 1.1.1. цієї статті.

2. Порядок збільшення Ставки початкової маржі в ході Торгів

2.1. У разі потреби зміни Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом в ході Торгів Біржа припиняє Торги за даним Ф'ючерсним контрактом, та Опціонам, базовим активом яких є всі вказані Ф'ючерсні контракти.

2.1.1. Після зміни в ході Торгів Ставки початкової маржі Біржа:

- перераховує Початкову маржу для всіх Учасників строкового ринку;
- в разі необхідності, надає Учасникам біржових торгів Маржинальну вимогу;
- встановлює нові значення Верхнього і Нижнього лімітів коливання цін;
- поновлює Торги за строковими контрактами, Торги за якими були зупинені.

2.1.2. Учасник біржових торгів до моменту виконання Маржинальної вимоги до торгів не допускається.

2.1.3. Період зупинення торгів у разі потреби зміни Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом в ході Торгів не може перевищувати 30 (тридцяти) хвилин.

2.2. Якщо на момент зупинення Торгів для збільшення Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом у всіх Учасників біржових торгів на строковому ринку відсутні невиконані Маржинальні вимоги, Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом збільшується на 50% (п'ятдесят відсотків).

2.3. Якщо на момент зупинення Торгів для збільшення Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом хоча б у одного Учасника біржових торгів на строковому ринку є невиконана Маржинальна вимога, Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом збільшується на величину, встановлену Біржею, але не більше ніж на 50% (п'ятдесят відсотків).

3. Порядок зміни Ставки початкової маржі в ході клірингової сесії

3.1. На початку кожної клірингової сесії для кожного Ф'ючерсного контракту, який може укладатися на Торгах, Ставка початкової маржі встановлюється рівною Ставці початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом, яка встановлена в ході попередньої клірингової сесії.

3.2. Потім для кожного Ф'ючерсного контракту перевіряється необхідність зміни Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом та, у разі потреби, Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом може бути змінена.

3.2.1. Після зміни Ставки початкової маржі Біржа:

- перераховує Початкову маржу для всіх Учасників строкового ринку;
- в разі необхідності, надає Учасникам біржових торгів Маржинальну вимогу;
- встановлює нові значення Верхнього і Нижнього лімітів коливання цін;

3.2.2. Учасник біржових торгів до моменту виконання Маржинальної вимоги до торгів не допускається.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ
НЕВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА СТРОКОВИМИ КОНТРАКТАМИ,
укладеними на Приватному акціонерному товаристві
«Українська міжбанківська валютна біржа»**

ЗМІСТ

- Стаття 1. Загальні положення
- Стаття 2. Ризики невиконання Строкових контрактів
- Стаття 3. Заходи щодо зниження ринкових ризиків
- Стаття 4. Заходи щодо зниження кредитних ризиків Учасників біржових торгів на Строковому ринку
- Стаття 5. Заходи щодо зниження кредитних ризиків Біржі
- Стаття 6. Параметри системи заходів щодо зниження ризиків невиконання Строкових контрактів
- Стаття 7. Варіаційна маржа
- Стаття 8. Додаткова маржа
- Стаття 9. Премія
- Стаття 10. Маржинальна вимога
- Стаття 11. Зобов'язання по погашенню загальної дебіторської заборгованості
- Стаття 12. Підстави виконання (припинення) зобов'язань по Строковим контрактам та порядок визначення зобов'язань по Строковим контрактам, які підлягають виконанню.
- Стаття 13. Порядок виконання (припинення) зобов'язань по перерахуванню грошових коштів.

Стаття 1. Загальні положення

1.1. Це Положення про систему заходів щодо зниження ризиків (далі - Положення) містить опис ризиків невиконання зобов'язань за Строковими контрактами, які укладаються на Приватному акціонерному товаристві «Українська міжбанківська валютна біржа», перелік параметрів системи гарантій виконання зобов'язань за Строковими контрактами та порядок їх визначення, зобов'язання сторін Строкових контрактів щодо забезпечення виконання Строкових контрактів та порядок припинення (виконання) зазначених зобов'язань.

1.2. Біржа та Учасник біржових торгів на Строковому ринку усвідомлюють та визнають, що:

1.2.1. Права та обов'язки Учасників біржових торгів на Строковому ринку та Біржі, що виникають із Строкових контрактів, виконуються (припиняються) в порядку, встановленому Положенням.

Стаття 2. Ризики невиконання зобов'язань за Строковими контрактами

2.1. Основними ризиками невиконання зобов'язань за Строковими контрактами є ринковий ризик та кредитний ризик.

2.1.1. Ринковий ризик виникає у Сторони Строкового контракту під час змін ринкових показників, які впливають на ціну базового активу Строкового контракту.

2.1.2. Кредитний ризик – це ризик неплатоспроможності контрагента за Строковим контрактом, в тому числі тимчасової втрати ліквідності.

2.2. З метою зниження зазначених вище ризиків Біржа створює систему заходів щодо зниження ризиків невиконання зобов'язань за Строковими контрактами.

Стаття 3. Заходи щодо зниження ринкових ризиків

3.1. Для зниження ринкових ризиків Біржа:

- встановлює правила визначення розрахункових цін Строкових контрактів, за якими будуть оцінюватися ринкові ризики, що виникають у контрагентів за Строковими контрактами;
- встановлює правила розрахунку ринкових ризиків (в грошовому вираженні), що виникають у контрагентів за Строковими контрактами, і які викликані зміною розрахункових цін Строкових контрактів;
- встановлює правила визначення зобов'язань щодо перерахування Варіаційної маржі з метою відшкодування розрахованих ринкових ризиків, що виникають у контрагентів за Строковими контрактами.

3.2. Визначення розрахункових цін Строкових контрактів здійснюється відповідно до Методики визначення розрахункової ціни Строкових контрактів (Додаток № 7 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку).

3.3. Розрахунок ринкових ризиків та визначення зобов'язань щодо перерахування Варіаційної маржі здійснюється в ході клірингових сесій, які проводяться Біржею щоденно. В ході клірингової сесії:

- у Учасників біржових торгів на строковому ринку, які створюють ринкові ризики для Біржі за Строковими контрактами, виникають зобов'язання перерахувати Біржі суму грошових коштів, яка дорівнює оцінці цих ризиків (Варіаційну маржу);
- у Учасників біржових торгів на строковому ринку, які приймають на себе ринкові ризики Біржі за Строковими контрактами, виникає право вимоги до Біржі щодо перерахування останнім суми грошових коштів, яка дорівнює оцінці цих ризиків (Варіаційну маржу).

3.4. З метою оперативного виконання (припинення) зобов'язань щодо перерахування Варіаційної маржі та інших зобов'язань щодо перерахування грошових коштів, що виникають у Учасників біржових торгів на строковому ринку, у випадках, визначених Положенням, Біржа встановлює умови забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами, які є необхідними для укладання Строкових контрактів з Учасником біржових торгів на строковому ринку та для наявності невиконаних зобов'язань за Строковими контрактами у Учасника біржових торгів на строковому ринку.

3.5. Обсяг зобов'язань щодо перерахування грошових коштів, які можуть виникнути у Учасника біржових торгів на строковому ринку по відношенню до Біржі за Строковими контрактами за результатами двох найближчих клірингових сесій, оцінюється Біржею, та складає Початкову маржу.

3.5.1. Розрахунок Початкової маржі здійснюється:

- за зобов'язаннями за Строковими контрактами, які обліковуються в розділах реєстру обліку позицій, відкритих Біржею для обліку зобов'язань Учасника біржових торгів на строковому ринку (далі – Початкова маржа);
- за зобов'язаннями за Строковими контрактами, які обліковуються в розділах реєстру обліку позицій, відкритих Біржею для обліку зобов'язань Учасника біржових торгів на строковому ринку, як суму Початкової маржі (далі – Початкова маржа для Учасника біржових торгів на строковому ринку).

Значення Початкової маржі вказуються в звітах, які надає Біржа за результатами клірингової сесії відповідно до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

3.6. Умова забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами дотримується, якщо обсяг загальної кредиторської заборгованості Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку не менший, ніж значення Початкової маржі для Учасника біржових торгів на строковому ринку.

Умова забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами не дотримується, якщо обсяг загальної кредиторської заборгованості Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку є меншим, ніж значення Початкової маржі для Учасника біржових торгів на строковому ринку.

Стаття 4. Заходи щодо зниження кредитних ризиків Учасників біржових торгів на строковому ринку.

4.1. Контроль за дотриманням умови забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами, є також заходом, спрямованим на зниження кредитних ризиків, що виникають у Біржі щодо іншого Учасника біржових торгів на строковому ринку.

4.1.1. Початкова маржа, яка розраховується з метою здійснення контролю за дотриманням умови забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами, залежить від обсягу зобов'язань Учасника біржових торгів на строковому ринку за Строковими контрактами та від волатильності (мінливості) цін цих Строкових контрактів.

4.1.2. Виходячи з волатильності цін Строкового контракту, встановлюється Ставка Початкової маржі за Строковим контрактом, Верхній та Нижній ліміти коливань цін Строкового контракту.

4.1.3. Ставка Початкової маржі за Строковим контрактом обмежує потенційно можливий обсяг зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі, який може виникнути за Строковим контрактом за результатами найближчої клірингової сесії.

4.1.4. Верхній та Нижній ліміти коливань цін Строкового контракту обмежують ціни Строкових контрактів, які укладаються на торгах.

4.1.5. Порядок зміни Ставки Початкової маржі за Строковим контрактам, Верхнього та Нижнього лімітів коливань цін Строкового контракту визначається в додатку № 8 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

4.2. Якщо в ході клірингової сесії встановлюється факт недотримання умов забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами щодо Учасника біржових торгів на строковому ринку, то в цьому випадку у цього Учасника біржових торгів на строковому ринку виникає Маржинальна вимога.

Стаття 5. Заходи щодо зниження кредитних ризиків Біржі

5.1. Ризик втрати Біржею ліквідності виникає у випадку, коли існує загальна дебіторська заборгованість одного або декількох Учасників біржових торгів на строковому ринку перед Біржею, яка свідчить про зобов'язання Учасників біржових торгів на строковому ринку щодо перерахування грошових коштів Біржі.

5.2. У випадку непогашення Учасником біржових торгів на строковому ринку загальної дебіторської заборгованості у термін, встановлений пунктом 11.2. Положення, Біржа призупиняє доступ цього Учасника біржових торгів на строковому ринку до торгів в Секції строкового ринку і починає використовувати кошти Страхового та Резервного фондів з метою покриття ризику втрати ліквідності. Використання коштів здійснюється у порядку, визначеному статтею 35 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку. Також Біржа може застосовувати до Учасника біржових торгів на строковому ринку інші заходи дисциплінарного впливу.

Стаття 6. Параметри системи заходів щодо зниження ризиків невиконання зобов'язань за Строковими контрактами

6.1. Параметрами системи заходів щодо зниження ризиків невиконання зобов'язань за Строковими контрактами для кожного Ф'ючерсного контракту є:

- розрахункова ціна;
- Ставка Початкової маржі;
- Верхній та Нижній ліміти коливань цін.

6.2. Для Опціонів, базовим активом яких є Ф'ючерсний контракт, параметри системи заходів щодо зниження ризиків невиконання зазначеного Ф'ючерсного контракту є також параметрами системи заходів щодо зниження ризиків невиконання цього Опціону.

6.3. На початок першого торгового дня, в ході якого може бути укладений Строковий контракт, значення зазначених параметрів встановлюються Біржею, в інших випадках – у порядку, встановленому Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

Стаття 7. Варіаційна маржа

7.1. Зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі виникає між Біржею та іншим Учасником біржових торгів на строковому ринку по укладених Ф'ючерсних контрактах та Опціонах (у разі, якщо вказані зобов'язання передбачені Зразковою формою Опціона).

7.2. Зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі виникають в ході клірингових сесій, які проводить Біржа.

7.3. Обсяг зобов'язань щодо перерахування Варіаційної маржі за кожним Ф'ючерсним контрактом та Опціоном, зобов'язання за яким не припинені, визначаються в ході клірингової сесії в наступному порядку:

7.3.1. Сума Варіаційної маржі за Ф'ючерсним контрактом розраховується за наступною формулою:

$$V_m = (P_k - P_u) \times N \times L, \text{ де:}$$

V _m	Сума Варіаційної маржі за Ф'ючерсним контрактом;
P _k	Розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту, яка визначена в ході поточної клірингової сесії;
P _u	Ціна укладання Ф'ючерсного контракту або розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту, яка визначена в ході попередньої клірингової сесії;
N	Кількість Ф'ючерсних контрактів в Біржовому строковому контракті (або кількість відкритих позицій);
L	обсяг Ф'ючерсного контракту (відповідно до Зразкової форми Ф'ючерсного контракту).

7.3.2. Варіаційна маржа за Опціоном розраховується за наступною формулою:

$$V_m = (P_k - P_r) \times N \times L, \text{ де:}$$

V _m	сума Варіаційної маржі за Опціоном
P _k	розрахункова ціна Опціону, розраховується відповідно до Зразкової форми Опціону;
P _r	ціна виконання Опціону;
N	Кількість Опціонів в Біржовому строковому контракті (або кількість відкритих позицій);
L	обсяг Опціону (відповідно до Зразкової форми Опціону).

Якщо згідно до зразкової форми Строкового контракту його ціна вказується в пунктах, то ціна Строкового контракту (премія за Опціоном) в цьому випадку визначаються шляхом множення ціни контракту в пунктах на вартість одного пункту. Обсяг зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі за Ф'ючерсним контрактом та Опціоном дорівнює абсолютному значенню суми Варіаційної маржі, округленому до сотої долі гривні (до копійок) за правилами математичного округлення.

7.3.3. Розрахункова ціна Опціону визначається Біржею в порядку та в строки, що встановлені Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

7.3.4. Варіаційна маржа розраховується та сплачується в період з першого дня укладання Строкового контракту до останнього дня укладання Строкового контракту включно. Підсумкова варіаційна маржа розраховується та сплачується під час останньої клірингової сесії в дату виконання контракту.

7.4. Якщо сума Варіаційної маржі додатна, то Продавець Ф'ючерсного контракту або Опціону зобов'язаний перерахувати суму Варіаційної маржі Покупцю Ф'ючерсного контракту або Опціону.

7.5. Якщо сума Варіаційної маржі від'ємна, то Покупець Ф'ючерсного контракту або

Опціону зобов'язаний перерахувати абсолютне значення Варіаційної маржі Продавцю Ф'ючерсного контракту або Опціону.

7.6. Зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі обліковуються Біржею в розділах грошового реєстру в порядку, встановленому Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів.

7.7. Зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі обліковуються Біржею в розділі грошового реєстру, код якого співпадає з кодом розділу реєстру обліку позицій, на якому обліковуються Ф'ючерсні контракти або Опціони.

7.8. Припинення зобов'язань по перерахуванню Варіаційної маржі здійснюється у порядку, передбаченому статтею 12 Положення.

7.9. Суми перерахованої Варіаційної маржі за Строковим контрактом є витратами за цим Строковим контрактом. Суми отриманої Варіаційної маржі є доходами по цьому Строковому контракту. Бухгалтерський та податковий облік Варіаційної маржі здійснюється у відповідності до положень (стандартів) бухгалтерського обліку та вимог Податкового Кодексу України.

Стаття 8. Додаткова маржа

8.1. Додаткова маржа являє собою додатковий вид забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами, яке призначено для покриття ризиків невиконання та/або несвоєчасного виконання Учасником біржових торгів зобов'язань щодо внесення Варіаційної маржі, нарахування якої може бути здійснено Біржею за результатами укладання Строкових контрактів та/або в ході клірингової сесії.

8.2. Додаткова маржа є тимчасовим оперативним видом забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами. Рішення про введення додаткової маржі приймається Біржею в разі виникнення різких цінових коливань на Строковому ринку або ринку базових активів відповідних Ф'ючерсних контрактів. Додаткова маржа діє протягом одного торговельного дня.

8.3. Для відповідного Ф'ючерсного контракту значення Додаткової маржі вводиться в ЕТС шляхом додання її до значення Початкової маржі, що визначена для такого контракту.

8.4. У разі потреби введення Додаткової маржі за Ф'ючерсним контрактом в ході Торгів Біржа припиняє Торги за даним Ф'ючерсним контрактом, та Опціонам, базовим активом яких є всі вказані Ф'ючерсні контракти.

2.1.1. Після зміни в ході Торгів Ставки початкової маржі Біржа:

- перераховує Початкову маржу для всіх Учасників строкового ринку;
- в разі необхідності, надає Учасникам біржових торгів Маржинальну вимогу;
- встановлює нові значення Верхнього і Нижнього лімітів коливання цін;
- поновлює Торги за строковими контрактами, Торги за якими були зупинені.

2.1.2. Учасник біржових торгів до моменту виконання Маржинальної вимоги до торгів не допускається.

2.1.3. Період зупинення торгів у разі потреби зміни Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом в ході Торгів не може перевищувати 30 (тридцяти) хвилин.

Стаття 9. Премія

9.1. Зобов'язання по перерахуванню Премії виникає між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, які є Сторонами Опціону в момент його укладення в порядку, передбаченому Зразковою формою.

9.2. Зобов'язання по перерахуванню Премії обліковується Біржею в розділі грошового реєстру, код якого співпадає з кодом розділу реєстру обліку позицій, зазначеному в Заявці, на підставі якої був укладений Опціон.

9.3. Зобов'язання по перерахуванню Премії обліковується Біржею в розділах грошового реєстру в ході клірингових сесій в порядку, встановленому Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів.

9.4. Припинення зобов'язань по перерахуванню Премії заліком або виконанням здійснюється в порядку, встановленому статтею 13 Положення.

Стаття 10. Маржинальна вимога

10.1. Маржинальна вимога – це зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку усунути відсутність забезпечення (незабезпеченість) зобов'язань за Строковими контрактами, а Біржа має право вимагати від Учасника біржових торгів на строковому ринку її усунення.

10.2. Інформація про факт виникнення Маржинальної вимоги доводиться до відома Учасника біржових торгів на строковому ринку шляхом надання йому Біржею звіту відповідно з Правилами проведення торгів у Секції строкового ринку.

10.3. Маржинальна вимога може бути виконана Учасником біржових торгів на строковому ринку за рахунок:

- перерахування грошових коштів на рахунок Біржі;
- закриття позицій – зменшення обсягу невиконаних по відношенню до Біржі зобов'язань за Строковими контрактами шляхом укладання Учасником біржових торгів на строковому ринку Строкових контрактів, що приводить до дострокового припинення зобов'язань за Строковими контрактами, які обліковуються в розділах реєстру обліку позицій. Порядок припинення зобов'язань за Строковими контрактами визначений в статті 13 Положення.

10.4. Маржинальна вимога повинна бути виконана Учасником біржових торгів на строковому ринку не пізніше, ніж за 60 хвилин до початку найближчої наступної клірингової сесії.

10.4.1. Строк виконання Маржинальної вимоги може бути подовжений до початку найближчої наступної клірингової сесії, у випадку неможливості отримання Біржею від Банку інформації щодо зарахування грошових коштів на рахунок Біржі відповідно з порядком, встановленим договором, укладеним між Біржею та Банком.

10.5. Якщо Маржинальна вимога не буде виконана Учасником біржових торгів на строковому ринку в термін, встановлений в пункті 10.4. цієї статті, до Учасника біржових торгів на строковому ринку застосовується процедура примусового закриття позицій, яка встановлена статтею 26 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

Стаття 11. Зобов'язання по погашенню загальної дебіторської заборгованості

11.1 Якщо сума значень, які обліковуються в розділах грошового реєстру, відкритих Біржею для обліку зобов'язань по перерахуванню коштів, що виникають між Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею, є додатною, то це свідчить про наявність загальної кредиторської заборгованості Біржею перед Учасником біржових торгів на строковому ринку в обсязі, який дорівнює розрахованому значенню.

Якщо зазначена сума є від'ємною, то це свідчить про наявність загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку перед Біржею в обсязі, який дорівнює абсолютному значенню розрахованого значення.

11.2. Учасник біржових торгів на строковому ринку зобов'язаний погасити загальну дебіторську заборгованість, яка виникла, шляхом внесення грошових коштів на рахунок Біржі протягом одного робочого дня з моменту її виникнення.

11.3. У випадку непогашення Учасником біржових торгів на строковому ринку загальної дебіторської заборгованості в строк, встановлений пунктом 11.2. цієї статті, Біржа має право вимагати погашення зазначеної заборгованості в порядку, передбаченому законодавством України.

11.4. Якщо загальна дебіторська заборгованість Учасника біржових торгів на строковому ринку визнається Біржею безнадійною заборгованістю відповідно до Податкового кодексу України, Біржа включає її до складу валових витрат.

Стаття 12. Підстави виконання (припинення) зобов'язань по Строковим контрактам та порядок визначення зобов'язань по Строковим контрактам, які підлягають виконанню.

12.1. Зобов'язання по Ф'ючерсному контракту повністю припиняються їх повним виконанням.

12.2. Зобов'язання сторони по Ф'ючерсному контракту повністю припиняються в результаті виникнення у цієї сторони зустрічних зобов'язань по Ф'ючерсному контракту з тим же кодом (позначенням), тобто виникнення у Продавця зобов'язань Покупця або у Покупця зобов'язань Продавця, з дотриманням вимог, передбачених цим Положенням.

12.3. Зобов'язання по Ф'ючерсному контракту можуть бути припинені на інших підставах, вказаних в цьому Положенні, у встановленому ним порядку.

12.4. Визначення зобов'язань по Строкових контрактах, що підлягають виконанню, здійснюється Біржею, виходячи з укладених Учасником біржових торгів Строкових контрактів та обсягу зобов'язань по Строкових контрактах, укладених раніше, що враховуються в розділах реєстру обліку позицій, відкритих для відповідного Учасника біржових торгів.

12.5. Два Строкові контракти, по одному з яких Учасник біржових торгів є покупцем Опціону, а по іншому – продавцем Опціону, вважаються розірваними (припиненими) з моменту закінчення клірингової сесії, в ході якої за даними Строковим контрактом були визначені зобов'язання, що підлягають виконанню, при цьому раніше виниклі зобов'язання, визначені в ході попередніх клірингових сесій, по таких Строкових контрактах не припиняються.

Стаття 13. Порядок виконання (припинення) зобов'язань по перерахуванню грошових коштів

13.1. Строк виконання всіх зобов'язань Учасників біржових торгів на строковому ринку щодо перерахування грошових коштів Біржі, які виникають з Положення (та і з укладених Строкових контрактів) настає в момент виникнення таких зобов'язань.

13.2. Зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку щодо перерахування грошових коштів Біржі може бути виконано (припинено) шляхом:

- перерахування грошових коштів на рахунок Біржі в порядку, передбаченому статтею 37.1 Правил проведення торгів у Секції строкового ринку;
- заліку зазначеного зобов'язання з зобов'язанням Біржі щодо перерахування грошових коштів Учаснику біржових торгів на строковому ринку в порядку, передбаченому підпунктом 13.2.1. цієї статті.

13.2.1. Якщо в розділі грошового реєстру, відкритого Біржею для обліку зобов'язань по перерахуванню коштів, що виникають між Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею, обліковується (враховується) кредиторська заборгованість, Біржа здійснює залік зобов'язання, що виникло у Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів Біржі з вимогою Учасника біржових торгів на строковому ринку до Біржі по перерахуванню грошових коштів, які обліковуються (враховуються) на цьому розділі грошового реєстру.

Залік здійснюється на суму, яка дорівнює мінімальному з двох значень: обсягу зобов'язання, що виникло та обсягу кредиторської заборгованості, яка облікована (врахована) в розділі грошового реєстру.

Зобов'язання, які обліковуються в розділі грошового реєстру, заліковуються в порядку їх виникнення.

За результатами такого заліку або зменшується кредиторська заборгованість, яка обліковується в розділі грошового реєстру, або в розділі грошового реєстру починає обліковуватись (враховуватись) дебіторська заборгованість.

13.3. Строк виконання всіх зобов'язань Біржі по перерахуванню грошових коштів Учасникам біржових торгів на строковому ринку, що виникають з Положення (і з укладених Строкових контрактів), настає в момент їх вимоги – момент приймання Біржею від Учасника біржових торгів на строковому ринку Заяви на повернення грошових коштів за формою, яка передбачена додатком № 5 до Правил проведення торгів у Секції строкового ринку.

13.4. Зобов'язання Біржі по перерахуванню грошових коштів Учаснику біржових торгів на строковому ринку може бути виконане (припинено) шляхом:

- перерахування грошових коштів на рахунок Учасника біржових торгів на строковому ринку в порядку, визначеного статтею 37.2. Правил проведення торгів у Секції строкового ринку;
- заліку зазначеного зобов'язання з зобов'язанням Учасника біржових торгів на строковому ринку щодо перерахування грошових коштів Біржі в порядку, передбаченому підпунктом 13.4.1. цієї статті.

13.4.1. Якщо в розділі грошового реєстру, відкритого Біржею для обліку зобов'язань по перерахуванню коштів, що виникають між Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею, облікована (врахована) дебіторська заборгованість, Біржа здійснює залік зобов'язання, що виникло у Біржі по перерахуванню грошових коштів Учаснику біржових торгів на строковому ринку з вимогою Біржі до Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів, яке обліковане (враховане) на цьому розділі грошового реєстру.

Залік здійснюється на суму, яка дорівнює мінімальному з двох значень: обсягу зобов'язання, що виникло та обсягу дебіторської заборгованості, яка облікована (врахована) в розділі грошового реєстру.

Зобов'язання, які обліковуються в розділі грошового реєстру, заліковуються в порядку їх виникнення.

За результатами такого заліку або зменшується дебіторська заборгованість, яка обліковується в розділі грошового реєстру, або в розділі грошового реєстру починає обліковуватись (враховуватись) кредиторська заборгованість.

13.5. Перерахування грошових коштів на рахунок Учасника біржових торгів на строковому ринку виконується Біржею у випадку, якщо воно не приведе до виникнення Маржинальної вимоги у Учасника біржових торгів на строковому ринку та/або загальної дебіторської заборгованості Учасника строкового ринку.

13.6. Виконання (припинення) зобов'язань Учасників біржових торгів на строковому ринку або Біржею по перерахуванню грошових коштів здійснюється в порядку їх виникнення.

13.7. Якщо після прийняття Біржею рішення про анулювання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку, Біржа обліковує кредиторську заборгованість перед Учасником біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів, то Біржа з метою погашення цієї заборгованості має право:

перевести зазначені грошові кошти на банківський рахунок Учасника біржових торгів на строковому ринку, який зареєстрований на Біржі або зазначений в договорі на проведення операцій на строковому ринку;

у випадку неможливості здійснити перерахування грошових коштів, внести зазначені кошти на депозит нотаріуса.

Здійснення дій, які передбачені цим пунктом, вважається належним виконанням Біржею зобов'язань по перерахуванню грошових коштів Учаснику біржових торгів на строковому ринку.